

Občina Ivančna Gorica

Prijetno domače

**LOKALNI PROGRAM ZA KULTURO V OBČINI IVANČNA GORICA
ZA OBDOBJE 2023-2026**

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

1. UVOD	1
1.1 IZHODIŠČA IN NAMEN PRIPRAVE LOKALNEGA PROGRAMA ZA KULTURO	1
1.2 ZAKONODAJA IN DRUGI PRAVNI PREDPISI NA PODROČJU KULTURE	2
2. JAVNI INTERES NA PODROČJU KULTURE – ANALIZA OBSTOJEČEGA STANJA	3
2.1 JAVNI ZAVODI NA PODROČJU KULTURE	3
2.1.1 JAVNI ZAVOD ZA KULTURO IN TURIZEM PRIJETNO DOMAČE IVANČNA GORICA	3
2.1.2 MUZEJ KRŠČANSTVA NA SLOVENSKEM	5
2.1.3 GLASBENA ŠOLA GROSUPLJE, PODRUŽNICA IVANČNA GORICA	6
2.1.4 MESTA KNJIŽNICA GROSUPLJE, ENOTA IVANČNA GORICA	7
2.1.5 JAVNI SKLAD RS ZA KULTURNE DEJAVNOSTI, OBMOČNA IZPOSTAVA IVANČNA GORICA	9
2.2 LJUBITELJSKA KULTURA V OBČINI IVANČNA GORICA	10
2.3 VARSTVO KULTURNE DEDIŠČINE	21
2.4 JAVNA INFRASTRUKTURA NA PODROČJU KULTURE	22
3. SWOT ANALIZA	24
4. FINANCIRANJE KULTURE IZ PRORAČUNA OBČINE IVANČNA GORICA	25
5. SPLOŠNI CILJI LOKALNEGA PROGRAMA ZA KULTURO	28
6. STRATEŠKI CILJI LOKALNEGA PROGRAMA ZA KULTURO	30
6.1 CILJI NA PODROČJU JAVNEGA INTERESA KULTURE	30
6.1.1 JAVNI ZAVODI NA PODROČJU KULTURE	30
6.1.2 LJUBITELJSKA KULTURA V OBČINI IVANČNA GORICA	35
6.1.3 VARSTVO KULTURNE DEDIŠČINE	38
6.1.4 JAVNA INFRASTRUKTURA NA PODROČJU KULTURE	38
6.2 SPLOŠNI CILJI PO PODROČJIH KULTURE	39
6.2.1 LIKOVNA UMETNOST	39
6.2.2 UPRIZORITVENA UMETNOST	39
6.2.3 GLASBENA UMETNOST	40
6.2.4 FILM IN AVDIOVIZUALNA UMETNOST	40
6.2.5 LJUBITELJSKA KULTURA	40
6.2.6 KNJIŽNIČNA DEJAVNOST	41
6.2.7 KULTURNA DEDIŠČINA	42
6.2.8 KULTURNA INFRASTRUKTURA IN INVESTICIJE	42
6.2.9 MEDIJI	42
7. URESNIČEVANJE IN SPREMLJANJE LOKALNEGA PROGRAMA ZA KULTURO	44
8. SKLEP	45
PRILOGA1:	46

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

1. UVOD

Kultura je pomemben mehanizem lokalne skupnosti za medsebojno komunikacijo, razumevanje in spoštovanje. Je pomemben družbeni element, saj je gradnik povezovanja skupnosti. Pogosto je razumljena kot generator multiplikativnosti, ki mreži in povezuje ostala področja. Kultura je veščina ali umetnost ustvarjanja. Še več, kultura je tudi odnos do sočloveka, tisto, kar je vedno bilo in mora biti temelj naše družbe. Vsa kultura izhaja iz besed in dejanj, iz odprtosti duha in širokosrčnosti. Kultura v občini Ivančna Gorica odraža značilnosti skupnosti, oziroma je odraz naših krajev, naših ljudi. Na splošno velja, da kultura pomaga pri razumevanju specifik neke lokalne skupnosti, kar zagotovo velja tudi za kulturo v občini Ivančna Gorica.

Lokalni program za kulturo v občini Ivančna Gorica za obdobje 2023 - 2026 tako temelji na poznavanju stanja in razumevanju posebnosti in potreb lokalnega okolja. Pri čemer so usmeritve zasnovane na način, da kar se le da spodbudijo potencialne znotraj občine, z željo, da je razvoj kulture usmerjen tudi k gradnji identitete občine Ivančna Gorica, varovanju naše individualnosti, dediščine in krepitev številnih potencialov.

Področje kulture, ki je v občini pestro in bogato, še naprej ostaja eno od ključnih področij razvoja lokalne skupnosti tudi v prihodnje. Želja je, da je kultura v občini Ivančna Gorica tudi v prihodnje prisotna na vseh področjih družbenega življenja, da raste in se razvija. Dokument predstavlja zavezo, da bo kultura ostala in se še razvijala v smeri temeljnih vsebin in vrednot občine Ivančna Gorica.

1.1 Izhodišča in namen priprave lokalnega programa za kulturo

Lokalni program za kulturo v občini Ivančna Gorica je strateški dokument razvojnega načrtovanja kulturne politike, njegova priprava pa je zakonska dolžnost lokalne skupnosti. Izhaja iz obstoječega stanja oziroma doseženega položaja kulture v občini. Opredeljuje in ugotavlja javni interes občine na področju kulture, opredeljuje področja kulture, kjer se zagotavljajo kulturne dobrine kot javne dobrine, spodbuja, sofinancira oziroma subvencionira posamezne kulturne dejavnosti, načrtuje investicije v javno infrastrukturo, predvsem pa dokument opredeljuje cilje in prioritete Občine Ivančna Gorica na posameznih področjih kulture ter določa ukrepe za uresničevanje doseganja postavljenih ciljev. Lokalni program za kulturo se sprejema za obdobje štirih let, pri čemer opredeljuje kratkoročne in tudi dolgoročne cilje.

Lokalni program za kulturo v občini Ivančna Gorica za obdobje 2023 – 2026 opredeljuje cilje in prioritete na vseh področjih umetnosti in kulture pri čemer pa sledi osnovnim, temeljnim načelom nacionalnega programa za kulturo, ki so kvaliteta, raznovrstnost in dostopnost.

K pripravi programa za novo obdobje je Občina Ivančna Gorica povabila tudi izvajalce na področju kulture na območju občine. Zaprošeni so bili za analizo trenutnega stanja njihovega področja ter za njihove načrte delovanja in razvoja v novem obdobju programa.

L Lokalni program za kulturo v občini Ivančna Gorica za obdobje 2023 – 2026 sprejme in potrdi Občinski svet Občine Ivančna Gorica.

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

1.2 Zakonodaja in drugi pravni predpisi na področju kulture

Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17, 21/18 – ZNOrg, 3/22 – ZDeb in 105/22 – ZZNŠPP; v nadaljevanju: ZUJIK) v 14. členu določa, da morajo lokalne skupnosti pripraviti in sprejeti svoj program kulture za štiriletno obdobje, pri čemer lahko program vsebuje tudi dolgoročen usmeritve, ki presegajo to obdobje. Ta zakon določa tudi, da se zagotavljajo javne kulturne dobrine na področjih, ki so urejeni s posebnimi zakoni (kot npr. knjižničarstvo), podpira se ljubiteljske kulturne dejavnosti ter pokriva druge kulturne potrebe prebivalcev, ki jih lokalne skupnosti opredeljujejo v lokalnem programu kulture.

Vsebinsko podlago in izhodiščni dokument za pripravo lokalnega programa kulture predstavlja tudi Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2022-2029 (Uradni list RS, št. 29/22, v nadaljevanju: NPK).

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

2. JAVNI INTERES NA PODROČJU KULTURE – ANALIZA OBSTOJEČEGA STANJA

Občina Ivančna Gorica uresničuje javni interes na področju kulture na podlagi z Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo in Statuta Občine Ivančna Gorica (Uradni list RS, št. 91/15-UPB2 in 162/21).

Lokalni program za kulturo opredeljuje javni interes z namenom zagotavljanja pogojev za kulturno ustvarjanje, varovanje in posredovanje kulturnih dobrin, ki se na trgu ne zagotavljajo v zadostnem obsegu ali kakovosti in z ciljem dostopnosti najširšemu krogu uporabnikov. Javne kulturne dobrine zagotavlja v obliki oziroma na način javne službe in s podporo posamičnim kulturnim projektom ter javnim kulturnim programom (25. člen ZUJIK).

Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo v 9. členu določa, da se javni interes za kulturo določa z zakoni ter z nacionalnim in lokalnimi programi za kulturo. Javni interes se udejanja predvsem na podlagi:

- letnih izvedbenih načrtov nosilcev javnega interesa, opredeljenih v ZUJIK,
- javnih razpisov in javnih pozivov za financiranje javnih kulturnih programov in kulturnih projektov,
- aktov o ustanovitvi javnih zavodov, njihovih strateških načrtov in letnih programov dela,
- javnih razpisov za oddajo javne kulturne infrastrukture in
- upravnih odločb.

Lokalna skupnost, skladno s 24 členom ZUJIK, uresničuje javni interes za kulturo v skladu z ZUJIK-om zlasti z zagotavljanjem kulturnih dobrin kot javnih dobrin, z načrtovanjem, gradnjo in vzdrževanjem javne kulturne infrastrukture.

2.1 Javni zavodi na področju kulture

2.1.1 Javni zavod za kulturo in turizem Prijetno domače Ivančna Gorica

Javni zavod za kulturo in turizem Prijetno domače Ivančna Gorica (krajše: ZKT Prijetno domače Ivančna Gorica) je ustanovila Občina Ivančna Gorica kot organizacijo za razvoj kulture in turizma, ki skrbi za opravljanje javne službe in dejavnosti na kulturnem in turističnem področju ter za namene promocije, informiranja, protokola in upravljanja objektov v lasti občine ustanoviteljice.

Zavod udejanja svoje poslanstvo z povezovanjem deležnikov v občini, regiji ter širše, organizacijo in izvajanjem projektov, ustvarjanjem novih produktov, promocijo ter tudi, da gospodarno upravlja in vzdržuje turistične in kulturne objekte, katere mu je Občina Ivančna Gorica zaupala v upravljanje.

Zavod je med drugim zadolžen za promoviranje blagovne znamke Občine Ivančna Gorica »Prijetno domače« in opravljanje protokolarnih storitev.

Dejavnost zavoda izhaja iz njegovih temeljnih usmeritev, ki poudarjajo skrb za krajevno kulturno dediščino, informacijsko turistično dejavnost, razvoj turizma ter povezovanje, razvoj in promocijo dejavnosti, ki so posredno in neposredno povezane s turizmom in kulturo. Poleg nadaljevanja izvajanja neprofitne oz. javne dejavnosti se zavod aktivno udeleži tudi na trgu, hkrati pa so aktivnosti, ki jih zavod izvaja, usmerjene na področja javnega interesa in v zagotavljanje dostopnosti javnih kulturnih dobrin.

Zavod upravlja z več objekti in sicer z Jurčičevo domačijo, muzejem na prostem ter Hišo kranjske čebele, v njih pa poleg muzejske in razstavne izvaja tudi nastanitveno, gostinsko in informacijsko ter podjetniško dejavnost.

Dejavnosti Hiša kranjske čebele:

- Doživljajska razstava (izvajanje razstavne dejavnosti, vodstva, pedagoški programi in spremljevalni dogodki);
- Kavarna (kavarniška dejavnost, nočitve z zajtrkom, pogostitve);
- TIC (prodaja vstopnic, spominkov, rezervacije in spremljevalna ponudba);
- Nastanitve (izvajanje nastanitvene dejavnosti).

Dejavnosti Jurčičeve domačije:

- muzejska dejavnost (izvajanje muzejskih aktivnosti, vodstev, projektov itd.).

Programske usmeritve:

Osrednji cilj je, da zavod povezuje vse akterje in dejavnike s področja turizma in kulture tako, da organizira in izvaja projekte, ustvarja nove produkte, vzpostavlja in izvaja učinkovit način promocije le teh ter gospodarno in učinkovito upravlja objekte, katere mu je Občina Ivančna Gorica zaupala v upravljanje.

Zavod ima naslednje naloge:

- načrtovanje dejavnosti zavoda v skladu z njegovim namenom,
- trajno in nemoteno izvajanje programov in projektov na področju kulture, turizma, promocije in informiranja,
- organizacija in izvajanje prireditev, v okviru katerih se posreduje kulturne, turistične in druge dobrine občanom in drugim obiskovalcem ter se oblikuje in promovira celovita ponudba občine in širše regije,
- spodbujanje razvoja ljubiteljske, polprofesionalne in profesionalne dejavnosti na področju kulture v občini ter sodelovanje z njihovimi izvajalci,
- promocija občine skozi kulturne, tradicionalne in druge dogodke in prireditve,
- organiziranje in izvajanje promocijske in informativne dejavnosti z namenom oblikovanja celovite ponudbe in promocije občine in regije,
- informiranje obiskovalcev in občanov o dogodkih v občini in regiji,
- organizacija in izvajanje kongresnih, protokolarnih, izobraževalnih, družabnih, sejmskih in drugih prireditev,

- organizacija in izvajanje raznih oblik izobraževanja (tečaji, seminarji, delavnice ipd.) s področja dejavnosti kulture in turizma ter drugih področij,
- organizacija gledališkega, lutkovnega, filmskega, glasbenega in drugih abonmajev,
- organizacija izven abonmajske ponudbe kulturnih, zabavnih in drugih prireditev,
- organizacija programov za otroke in mladino,
- usklajevanje letnega programa prireditev s prireditelji v občini in izdajanje koledarja prireditev,
- organizacija proslav, festivalov, srečanj,
- vključevanje v kulturno življenje lokalne in širše skupnosti, regije, države in EU,
- upravljanje z nepremičninami, ki tvorijo javno kulturno infrastrukturo in drugimi nepremičninami v občini, v skladu s pogodbo, ki jo zavod sklene z ustanoviteljico oziroma drugim lastnikom infrastrukture oz. nepremičnine,
- varovanje in predstavljanje kulturne dediščine, ohranjanje materialnih in vsebinskih lastnosti predmetov in objektov ali območij, ki so opredeljeni kot kulturna dediščina, skrb za njihovo celovitost in neokrnjenost,
- zagotavljanje javne dostopnosti do kulturne in druge dediščine, s katero upravlja ter omogoča njeno proučevanje in raziskovanje,
- skrb za uveljavljanje in ohranjanje kulturne in druge dediščine, s katero upravlja,
- aktivno sodelovanje na področju znanosti in kulture z drugimi zavodi, muzeji, kulturnimi organizacijami, raziskovalnimi ter drugimi ustanovami v Sloveniji in tujini,
- izvajanje galerijske in razstavne dejavnosti,
- izdajanje tiskanega gradiva, videov, zvočnih in računalniških zapisov, ki izhajajo iz poslanstva zavoda ter druge oblike promocijskega materiala s področja dejavnosti zavoda,
- spremljanje in arhiviranje dogodkov, povezanih s kulturnimi dogodki v občini in regiji in
- opravlja druge naloge v soglasju z ustanoviteljico in lastnikom ali najemnikom nepremičnin ter dediščine, s katero upravlja.

2.1.2 Muzej krščanstva na Slovenskem

Sklep o ustanovitvi Muzeja krščanstva na Slovenskem je sprejela Vlada Republike Slovenije 13. 10. 2006 (Uradni list RS 106/ 2006).

Muzej krščanstva na Slovenskem ima svoje prostore v delu Cistercijanske opatije Stična. Muzej obsega 1793 m² in ima dve nadstropji, v katerih so postavljene tri stalne razstave; *Zgodovina krščanstva na Slovenskem*, *Življenje za samostanskimi zidovi in Skrivnostni svet srednjeveških pisarjev*. Na ogled so tudi posamezne zbirke premične sakralne dediščine. Muzej ima lastno restavratorsko delavnico.

Muzej krščanstva na Slovenskem je državni muzej, ki hrani nacionalno bogastvo in opravlja državno javno službo na področju premične sakralne dediščine in nesnovne dediščine v Republiki Sloveniji. Krščanstvo je skozi stoletja ustvarilo izjemno materialno in duhovno zapuščino, ki znotraj muzejskih aktivnosti dobiva nove dimenzije. Muzej na eni strani predstavlja različne zbirke premične sakralne kulturne dediščine, na drugi strani pa prinaša historični pregled družbenih tokov, v katerih je imelo

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

krščanstvo pomembno vlogo. Muzej z razstavami, publikacijami in različnimi prireditvami komunicira z javnostjo, ker se zaveda, da krščanstvo ni samo del historičnega konteksta, ampak ima svoje mesto tudi v sodobni družbi. Spodbuja medkulturni dialog. Aktualni medkulturni dialog je tudi dialog med različnimi verstvi, ki je v današnjem svetu vse bolj prisoten in bo imel v prihodnosti človeštva odločilno vlogo. Posebno pozornost namenjajo izobraževanju mladih.

Programska usmeritev:

- nadaljevanje s kakovostnim razstavnim programom in aktivnostmi, s ciljem seznaniti širši krog ljudi ter s tem prispevati h kakovosti življenja in izboljšanju odnosa družbe do sakralne premične dediščine, naše zgodovine in narodne identitete,
- zagotavljanje dostopnosti do zbirk, saj je dostopnost do dediščine del človekovih pravic,
- sistematično dopolnjevanje muzejske zbirke v okviru zbiralne politike muzeja,
- nadaljevanje z ovrednotenjem lastnih zbirk z drugimi sorodnimi zbirkami doma in po svetu,
- muzej vključiti v mednarodne projekte,
- vzpostavljanje matične baze za evidenco premične sakralne kulturne dediščine na celotnem področju Republike Slovenije,
- z zanimivimi razstavami in programom skrbeti za zadovoljiv obisk muzeja in število obiskovalcev po možnosti povečati,
- nadaljevanje sodelovanja v EU projektu Cistercian landscapes connecting Europe (Cisterscapes) <https://cisterscapes.eu/>,
- nadaljevanje s postopnim preoblikovanjem arhiva misijonarja Friderika I. Barage v osrednjo informacijsko bazo za misijonologijo na Slovenskem,
- nadaljevanje z dokumentiranjem aktualnih dogajanj, ki so povezana s krščanstvom v Sloveniji in drugod po svetu, ter njegova pozicija do drugih verstev,
- skrb za čim boljšo vključenost muzeja v turistično ponudbo na državnem in lokalnem nivoju in s tem neposredno prispevati k razvoju gospodarstva in turizma ter vseživljenjskega izobraževanja.

Organizacijska usmeritev:

Za opravljanje državne javne službe je v muzeju zaposlenih šest javnih uslužbencev:

- direktorica, muzejska svetnica, ki skrbi tudi za kustodiat za sakralno umetnost,
- kustos, ki skrbi za kustodiat za cerkveno zgodovino in ljudsko pobožnost,
- kustosinja pedagoginja
- samostojni muzejski tehnik, ki opravlja delo dokumentalista,
- restavratorka specialistka z magisterijem,
- poslovna sekretarka,
- delovanje muzeja nadzoruje petčlanski svet zavoda.

2.1.3 Glasbena šola Grosuplje, podružnica Ivančna Gorica

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

Glasbena šola Grosuplje je javni zavod, ki opravlja vzgojni-izobraževalno dejavnost na področju glasbe. Svojo dejavnost izvaja na območju občin Grosuplje, Dobrepolje, Ivančna Gorica in Škofljica, ustanoviteljice so vse štiri občine.

Programska usmeritev:

Poleg rednega pouka instrumentov in nauka o glasbi se lahko učenci vključujejo v različne zasedbe kot so godalna orkestra, pihalni orkestri, harmonikarski orkester, zbora, kitarski orkester in druge skupine.

Podružnica Ivančna Gorica:

Glasbena šola gostuje na Srednji šoli Josipa Jurčiča, za kar ustanovitelj (Občina Ivančna Gorica) plačuje stroške uporabe prostorov. Podružnici je tako namenjenih 10 namenskih prostorov, ki so se s pomočjo občine leta 2008 akustično in zvočno-izolativno uredile. Ravno tako se je za potrebe nastopov preuredilo avlo srednje šole.

Podružnica Ivančna Gorica in okolje, v katerem le ta deluje, sobivata v interakciji. Na podlagi navedenega je nujno dobro sodelovanje tako z lokalno skupnostjo, kot tudi navzven in sicer z ostalimi kulturnimi in izobraževalnimi organizacijami ter ustanovami, ki delujejo na področju glasbe in celotne kulture.

Dislociran oddelek Zagradec

Glasbena šola Grosuplje deluje v Občini Ivančna Gorica tudi kot dislocirana enota v Zagradcu, kjer glasbena šola za izvajanje svoje dejavnosti uporablja prostore Osnovne šole Zagradec.

Glasbena šola Grosuplje se v občini Ivančna Gorica sooča z velikim interesom vpisa otrok in posledično z visokim deležem zavrženim kandidatov, ki so opravili sprejemni preizkus. Zaradi nizke sistematizacije so tako primorani zavriniti veliko glasbeno nadarjenih otrok.

2.1.4 Mesta knjižnica Grosuplje, enota Ivančna Gorica

Predpisi in odloki, ki urejajo področje knjižnične dejavnosti

- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Mestna knjižnica Grosuplje, Uradni list RS, 13/2004, 39/2007, 66/2008;
- Zakon o knjižničarstvu (ZKnj1), Uradni list RS št. 87/2001, 92/15;
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe, Uradni list RS št. 28/23
- Uredba o osnovnih storitvah knjižnice, Uradni list RS št. 29 / 2003;
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo, Uradni list RS št. 96 / 2002 s spremembami;
- Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice (za obdobje 2018 – 2028).

Analiza stanja na področju knjižnične dejavnosti

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

Knjižnica v Ivančni Gorici je splošna knjižnica, ki izvaja dejavnost za prebivalce občine Ivančna Gorica. Je krajevna knjižnica, organizacijska enota Mestne knjižnice Grosuplje, ki zbira, hrani, vzdržuje, predstavlja in posreduje različne vrste knjižničnega gradiva obiskovalcem vseh starostnih in izobrazbenih struktur kot tudi skupinam prebivalcev (skupine iz vrtcev, šol, društev ipd.) ter uporabnikom s posebnimi potrebami (invalidi, starejši, dislektiki ..). Naloga knjižnice je tudi, da zbira, varuje, posreduje ter predstavlja domoznansko gradivo, pisno dediščino o naših krajih in ljudeh skozi čas.

Vsakodnevno se poleg dela na izposoji ukvarja z bibliopedagoškimi dejavnostmi. Za predšolske in šolske otroke, mladino in odrasle organizira različne kulturne in vzgojno-izobraževalne dejavnosti ter spodbuja k branju: skupinske ali individualne oblike učenja, informacijskega opismenjevanja, seznanjanja s knjigami, avtorji in priporočili za branje. Organizira ure pravljic, ustvarjalne delavnice, dejavnosti za pomoč otrokom, ki imajo težave z branjem, strokovna predavanja na različne teme, bralne klube, literarne večere in druge kulturne dogodke. Zagotavlja dostop do javnih gradiv, ki so splošno dostopna na elektronskih medijih. Vse generacije spodbuja k branju in uporabi knjižnice kot dnevne sobe lokalne skupnosti.

Tradicija knjižničarstva je do ustanovitve knjižnice v občinskem središču slonela na knjižnici v Grosupljem in na krajevnih knjižnicah, tako imenovanih izposojevališčih v Stični, Šentvidu, Višnji Gori in na Krki. Občinski svet Občine Ivančna Gorica je s sprejemom Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Knjižnica Grosuplje odločil, da se ustanovi knjižnica v Ivančni Gorici kot enota javnega zavoda Knjižnica Grosuplje, izposojevališča knjižnice pa se do nadaljnjega ohranjajo (Uradni list RS 43/97). Na tej pravni podlagi je v občinskem središču knjižnica začela poslovati novembra 1998, vsa knjižnična zbirka je bila vključena v računalniški katalog, izposoja avtomatizirana, postopno so bili tudi na izposojevališčih vsi procesi dela avtomatizirani, prostori pa sanirani, kolikor je bilo glede na razpoložljiva sredstva možno.

S Sklepom o financiranju knjižnice, ki so ga podpisale vse tri ustanoviteljice javnega zavoda (Grosuplje, Ivančna Gorica, Dobrepolje), so določene skupne naloge, kar povezuje knjižnico v Ivančni Gorici z osrednjo knjižnico, ki ima sedež v Grosupljem. Skupne naloge so: nabava novega in strokovna obdelava knjižničnega gradiva, medknjižnična izposoja, računovodske, kadrovske in administrativne naloge, poslovno in strokovno vodenje, skupno upravljanje strežniškega sistema in IKT.

Člani knjižnice imajo enotno izkaznico, s katero si lahko izposojajo gradivo in uporabljajo storitve v katerikoli izmed sedmih enot Mestne knjižnice Grosuplje.

Knjižnica v Ivančni Gorici je od začetka delovanja leta 1998 z raznolikim in razvojno naravnanim delovanjem dosegla in celo presegla slovensko povprečje glede števila članov, izposojenega gradiva ter števila obiskovalcev.

Javna kulturna infrastruktura in investicije

Knjižnica v Ivančni Gorici od začetka delovanja posluje na Cesti II. grupe odredov 17, v pritličju in prvem nadstropju večnamenske zgradbe.

Knjižnični dejavnosti so namenjeni še manjši prostori:

- v družbenem centru na Krki 1d,

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

- v prostorih KS Stična, v Stični 11,
- v prostorih KS v Šentvidu pri Stični 65 in
- v prostorih KS v Višnji Gori, Mestni trg 21.

Naloge knjižnične dejavnosti so:

- zbiranje, obdelovanje, hranjenje in posredovanje knjižničnega gradiva,
- zagotavljanje dostopa do knjižničnega gradiva in elektronskih publikacij,
- izdelovanje knjižničnih katalogov, podatkovnih zbirk in drugih informacijskih virov,
- posredovanje bibliografskih in drugih informacijskih proizvodov in storitev,
- sodelovanje v medknjižnični izposoji in posredovanju informacij,
- pridobivanje in izobraževanje uporabnikov,
- informacijsko opismenjevanje,
- sodelovanje v vseživljenjskem izobraževanju,
- zbiranje, obdelovanje, varovanje in posredovanje domoznanskega gradiva,
- zagotavljanje dostopa in uporabe gradiv javnih oblasti, ki so splošno dostopna na elektronskih medijih,
- organiziranje posebnih oblik dejavnosti za otroke, mladino in odrasle, ki so namenjene spodbujanju bralne kulture.
- organiziranje posebnih oblik dejavnosti za otroke, mladino in odrasle s posebnimi potrebami,
- organiziranje kulturnih prireditev, ki so povezane s knjižnično dejavnostjo.

Knjižnica načrtuje obseg svoje dejavnosti v dialogu z lokalno skupnostjo in prebivalci.

2.1.5 Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, Območna izpostava Ivančna Gorica

Ljubiteljsko kulturno dejavnost v občini izvaja na podlagi Zakona o Javnem skladu RS za kulturne dejavnosti (Uradni list RS, št. 29/10) ter Akta o ustanovitvi Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti (Uradni list RS, št. 72/10) tudi Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, Območna Izpostava Ivančna Gorica (dalje: JSKD RS, OI Ivančna Gorica). JSKD RS, OI Ivančna Gorica je ustanovljena za območje občin Ivančna Gorica, Grosuplje in Dobrepolje, ter je nosilec izvajanja skupnih programov ljubiteljske kulturne dejavnosti na tem območju, to je občinskega, medobčinskega, območnega, regijskega in državnega značaja.

JSKD RS, OI Ivančna Gorica predstavlja celovito, profesionalno mrežo za vsestranski razvoj ustvarjalnih potencialov v kulturi, skozi programe omogoča osebno rast in kulturno povezovanje, spodbuja programe kulturne vzgoje in vseživljenjskega učenja ter krepi kompetence, znanja in sposobnosti. JSKD OI Ivančna Gorica organizira kulturne prireditve, dogodke, izobraževanja, založništvo ter strokovno in organizacijsko pomaga kulturnim društvom in zvezi.

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

2.2 Ljubiteljska kultura v občini Ivančna Gorica

V javni interes na področju ljubiteljskih kulturne dejavnosti sodijo tudi vse dejavnosti ljubiteljskih kulturnih društev, skupin ali sekcij in ostalih organizacij, ki delujejo na področjih kulture.

Pri izvedbi programov in projektov na področju ljubiteljske kulture na območju občine, skladno z javnim interesom, zagotavljajo in izvajajo številna društva in zveza, ki združuje društva na področju kulture in jim nudi podporo pri njihovem delovanju.

Programi in projekti društev in zveze pokrivajo vsa področja ljubiteljske kulturne dejavnosti: glasbo, gledališče, folkloro, instrumentalno glasbo, likovno, literarno in plesno dejavnost. Občina sofinancira programe in projekte na področju kulture na podlagi vsakoletnega javnega razpisa v skladu z merili in kriteriji trenutno veljavnega Pravilnika o vrednotenju in sofinanciranju javnih kulturnih programov in kulturnih projektov iz proračuna Občine Ivančna Gorica. Vse prijavljene programe kulturnih društev oziroma skupin ali sekcij pregleda in vrednoti komisija, ki jo s sklepom imenuje župan.

Izvajanje programov in projektov ljubiteljske kulture zagotavljajo in izvajajo številna društva in zveza:

❖ **Kulturno društvo Ambrus**

Kulturno društvo Ambrus je bilo ustanovljeno leta 1991 in danes vključuje enajst skupin. Skupine se med seboj prepletajo, vsaka od njih pa letno pripravi najmanj en samostojen dogodek. Tako skupaj skrbijo za pester kulturni program, pri svojem delovanju pa se povezujejo tudi z ostalimi ambruškimi društvi in krajani v okolici. Pod okriljem KD Ambrus ustvarjajo:

- **Moški pevski zbor Ambrus** deluje od leta 1991. Največ nastopa v domačem Ambrusu, poleg tega pa tudi v številnih krajih v občini in širše po Sloveniji. Vsako leto pripravi samostojni koncert;
- **Mešani pevski zbor Ambrus** deluje od leta 2002. Vsako leto priredi samostojni koncert, poleg tega pa nastopa na večini prireditev v domačem kraju, z veseljem pa nastopi tudi v gosteh;
- **Otroški pevski zbor Ambrus** združuje osnovnošolce, ki radi zapojejo na prireditvah doma in povsod, kamor jih povabijo. V Ambrusu vsako leto priredijo koncert;
- **Glasbena skupina Amabile** v današnji zasedbi deluje od leta 2016, kot trio pa so dekleta začela sodelovati leto prej. Skupina vsako leto pripravi samostojni koncert, nastopa na prireditvah doma, v občini in širše po Sloveniji, kjer postaja vedno bolj uveljavljena;
- **Odrasla dramska skupina** deluje od leta 1991, skrbi za skeče in vsakih nekaj let za novo igro;
- **Mladinska skupina** pripravlja poletne delavnice za otroke, miklavževanje in delavnico izdelovanja voščilnic;
- **Otroška dramska skupina** združuje osnovnošolce, ki skozi šolsko leto obiskujejo dramsko delavnico, v okviru katere spoznavajo igro in pripravijo predstavo;
- **Likovna skupina** pripravlja delavnice slikanja in ustvarjanja z glino. Že vrsto let poteka otroški Ex-tempore keramike, člani skupine pa se s svojimi izdelki udeležujejo tudi različnih natečajev;

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

- **Literarna skupina** letno pripravi dva literarna večera za odrasle in dva pravljica večera za otroke. Poleg tega napiše večino veznih besedil za prireditve v Ambrusu ter utrinkov o dogajanju v kraju za občinski časopis Klasje;
- **Plesna skupina** pripravi tradicionalno pustno rajanje za otroke;
- Skupina **Ustvarjalne polonice** je bila ustanovljena leta 2019. Pripravlja raznolike ustvarjalne delavnice, njena rdeča nit pa je reciklaža.

❖ **Kulturno športno društvo Dob**

Kulturno športno društvo Dob je nastalo leta 2012. V njem delujejo štiri skupine:

- **Moški pevski zbor Dob** je nastal leta 2011. Sprva je v njem prepevalo 20 pevcev, danes pa ima zbor 12 članov. Pevci vsako leto priredijo samostojni koncert, udeležujejo se raznih prireditev, pojejo pri svetih mašah in pogrebih;
- **Papirčkarice** izdelujejo rože iz papirja, s katerimi sodelujejo na različnih razstavah in prireditvah. Ob koncu leta izdelujejo novoletne voščilnice. Pripravljajo tudi cvetje za obdaritev ob materinskem dnevu. Postranska dejavnost članic društva je tudi udeležba na tekmovanju v pripravi praženega krompirja in kuhanju golaža;
- **Člani skupine Pohodništvo** in planinarjenje vsako leto organizirajo »Dobuski pohod« in druge pohode po Sloveniji;
- **Člani Športne sekcije** vsako leto priredijo »kolesarjenje v Dobu« in »dan ulične košarke v Dobu«.

❖ **Kulturno športno društvo plesni klub GUAPA**

Plesni klub Guapa je združenje otrok, mladine in odraslih oseb, ki jih združuje ljubezen do plesa. Imenujemo se tudi kulturno športno društvo, ker združujemo ples (tekmovalni in rekreativni) ter kulturne prireditve (plesne predstave, produkcije in nastope). Klub je bil ustanovljen 1.12.2009, registriran pa 9.12.2009. PK Guapa ima sedež v Šentvidu pri Stični, plesni studio, kjer potekajo različni plesni programi pa v Ivančni Gorici. Klub je včlanjen v Plesno Zvezo Slovenije ter v Zvezo športnih organizacij Ivančna Gorica, plesalci redno tekmujejo na pokalnih turnirjih, državnih prvenstvih in mednarodnih tekmovanjih.

Namen društva je spodbujati in organizirati plesne aktivnost in sicer:

- s popularizacijo plesa med otroci, mladimi in odraslimi,
- z razvijanjem karakternih vrlin članstva, kot so ustvarjalni polet, občutek za delo v skupnosti, disciplina, samokritičnost, točnost, tovarštvo in skromnost,
- skrb za dobro timsko delo, soustvarjanje in poustvarjanje
- skrb za množično športno rekreacijo,
- skrb za popularizacijo športa in kulture med krajani,
- skrb za kvalitetno pripravo športnikov, ki tekmujejo,
- vzgoja vrhunskih tekmovalcev in doseganje odmevnih športnih rezultatov v slovenskem in mednarodnem prostoru,

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

- vzgoja članstva v duhu fair playa ter v ljubezni do domovine.

❖ **Kulturno društvo Godba Stična**

Pihalna godba ima v Stični dolgoletno tradicijo. Iz starih arhivov in ustnega izročila je ugotovljeno, da so beli menihi v Stični že leta 1887 ustanovili godbo na pihala, ki je igrala na raznih shodih, procesijah in drugih prireditvah. Godba je delovala do leta 1943, ko so Italijani uničili arhiv skupaj z inštrumenti, leta 1977 pa je bila godba ponovno ustanovljena. Nekaj časa je delovala kot gasilska godba, kasneje kot sekcija Kulturnega društva Stična z imenom Godba na pihala Stična, od leta 1997 pa je to samostojno kulturno društvo.

Sestav trenutno šteje 62 članov, od tistih, ki so pred 42 leti pomagali obuditi godbeništvo v Stični, do najmlajših, ki prinašajo novo energijo ter tudi znanje. Godbeniki letno izvedejo več kot 25 nastopov v bližnji okolici in drugje po Sloveniji ter tudi samostojni, tradicionalni božično-novoletni koncert, ob tem pa še mnogo drugih projektov, nastopov ter predvsem vaj.

❖ **Kulturno društvo Harmonija**

Kulturno društvo Harmonija je bilo ustanovljeno leta 2008 z namenom in željo uresničevati svoje interese na področju ljubiteljske kulture v svojem ožjem in širšem okolju. Društvo je vključeno v ZKD Ivančna Gorica. Društvo goji slovensko ljudsko, narodno in umetno pesem, spogledujejo se s tujimi pesmimi.

V njem delujejo:

- **Ženski pevski zbor Harmonija** je bil ustanovljen let 2008 in trenutno šteje 17 pevk starejše generacije, večinoma upokojenk. Zbor vsako leto pripravi samostojni koncert, sodeluje pri izvedbi proslav v občini in širše, v goste povabi druge pevske skupine in soliste, rade se odzovejo povabilu na gostovanje. Redno se udeležujejo revije odraslih pevskih zborov, Tabora slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični, sodelujejo na tematskih tržnicah, nastopajo tudi v domovih starejših občanov. Ponosne so na vsakoletno udeležbo na Festivalu za tretje življenjsko obdobje v Cankarjevem domu v Ljubljani. Njihov repertoar obsega slovenske ljudske, narodne in umetne pesmi, lotevajo se tudi tujih skladb. Zbor tudi medgeneracijsko sodeluje, tudi sicer se na njihovih dogodkih prepletajo štiri generacije pevcev in pevk ter ostalih sodelujočih;
- **Vokalna skupina Nimfe**, ki združuje mlajše pevke, se rada odzove na vsako povabilo k sodelovanju. V svoji sredini imajo več instrumentalistov, ki popestrijo dogodke s spremljavo. Skupaj z ŽePZ Harmonija veliko sodelujejo pri pripravi na koncerte, prav tako sodelujejo na raznih dogodkih, kot so poroke, pogrebi, slavnostne maše. V prihodnje načrtujejo aktivnejše delovanje. Podpirajo in gojijo medgeneracijsko sodelovanje;
- **Literarna skupina** se sestaja po potrebi. V zadnjem času imajo vedno več nastopov v obliki krajših iger, skečev, recitacij itd.. Vključujejo se tudi v vodenje prireditev, oblikovanje veznih besedil. Rade prikažejo smešne prigode in s tem nasmejejo občinstvo;

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

❖ **Kulturno društvo Ivančna Gorica**

Kulturno društvo Ivančna Gorica ima dolgoletno tradicijo, saj je bilo ustanovljeno že pred drugo svetovno vojno in s krajšimi prekinitvami deluje vsa ta leta. Kulturno društvo Ivančna Gorica, Pevci in godci ljudskih pesmi Studenček, s svojim delovanjem ohranja slovensko ljudsko izročilo. V društvu je delovalo več zborov in gledaliških skupin, danes pa je aktivna predvsem skupina:

- **Pevci in godci ljudskih pesmi Studenček** že trinajsto leto razveseljujejo s svojo radoživostjo na raznih prireditvah v domači občini, širše po Sloveniji in tudi v hrvaškem Zagorju. Prepevajo stare ljudske pesmi, ki jih popestrijo s harmoniko, kitaro, bobni, grabljami, perilnikom, kamni, kazzujem in lončenim basom. Veliko nastopajo po domovih starejših občanov in sodelujejo na dogodkih humanitarne narave.

❖ **Kulturno društvo Janez Cigler Višnja Gora**

Leta 1953 je bilo uradno ustanovljeno Prosvetno društvo Višnja Gora, ki se je leta 1976 preimenovalo v Kulturno društvo Janez Cigler. KUD Janez Cigler Višnja Gora je v zadnjem desetletju doživelo kar nekaj sprememb, pod njegovim okriljem pa sedaj delujejo predvsem:

- **Dramska sekcija** je najštevilčnejša podenota društva. Sestavlja jo več kot 40 članov, starih med 10 in 50 let. Skupina pripravlja predstave domačih in tujih avtorjev, uprizorila pa je tudi že avtorska dela;
- **Lutkovna sekcija** je navadno dejavna predvsem v tednu otroka;
- V okviru **Pevske sekcije** delujeta mladinski pevski zbor in vokalna skupina Višnjanski fantje, ki se je oblikovala v začetku leta 2009.

❖ **Kulturno društvo Josipa Jurčiča Muljava**

Kulturno društvo Josipa Jurčiča Muljava je bilo ustanovljeno leta 1950 – takrat imenovano Izobraževalno kulturno društvo Josip Jurčič Muljava. Društvo oživlja bogato kulturno dediščino ter neguje ustvarjalno in prijateljsko vzdušje treh generacij: otrok, mladih in malo manj mladih prebivalcev Krajevne skupnosti Muljava. Danes pod okriljem društva delujejo štiri skupine:

- **Letno gledališče** ima dolgoletno tradicijo, saj sega v leto 1911, ko so maturanti ljubljanske gimnazije na Muljavi uprizorili Desetega brata in za kmete v igro vključili domačine. Prvo samostojno predstavo Desetega brata pa so naši predniki zaigrali leta 1924, tako da bomo v kratkem v KD Josipa Jurčiča obeležili 100 let gledališke dejavnosti. Gledališka skupina iz leta v leto oživlja bogato kulturno zapuščino, jo ohranja za poznejše rodove, z njo živi in prijateljuje. Jurčič ostaja Muljavcem najdražji ustvarjalec, zato Muljavci vseh generacij vsako leto oživljajo njegove junake in še danes aktualne vsebine, ki jim poseben čar doda pojoče muljavsko narečje;
- **Mladinska gledališka skupina** je zaživela leta 2016. V tem času uprizarja samostojne celovečerne predstave in tvorno sodeluje v vseh segmentih kulturnega udejstvovanja društva. Skupaj s sekcijo Letnega gledališča sodelujejo z Zavodom Prijetno domače na dogodkih, ki se odvijajo na Jurčičevi domačiji;

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

- **Moški pevski zbor** deluje že več kot 60 let in se je v zadnjem obdobju pomladil in številčno okrepil. Pevci pojejo predvsem slovenske ljudske pesmi in umetne pesmi. Prisotni so na lokalnih prireditvah ter Taboru pevskih zborov v Šentvidu pri Stični;
- **Otroški pevski zbor** združuje skupino osnovnošolcev.

Vse štiri skupine delujejo povezano ter sodelujejo z ostalimi društvi v kraju. Vsakoletni osrednji dogodek je predstava na prostem, kjer vse generacije sodelujejo in se skupine med seboj odlično dopolnjujejo.

❖ **Kulturno društvo Korinj**

Kulturno društvo Korinj je najmlajše društvo, ki deluje v okviru ZKD občine Ivančna Gorica, vendar je s svojim delovanjem že zaznamovalo življenje na Korinju. Društvo je bilo ustanovljeno leta 2017 z namenom medgeneracijskega povezovanja prebivalcev treh vasi: Malega in Velikega Korinja ter Laz nad Krko. V njem delujejo štiri sekcije, ki so jih oblikovali glede na interese članov in se med seboj tesno prepletajo:

- **izobraževalna sekcija,**
- **turistična sekcija,**
- **športna sekcija,**
- **sekcija za kulturno dediščino.**

V okviru KD Korinj vsako pomlad organizirajo dogodek Pridi – podari – zamenjaj, kjer si obiskovalci izmenjajo sadike, otroška oblačila in opremo, nasvete, recepte in veliko dobre volje, predvsem pa v okviru tega projekta skrbijo za ohranjanje in širjenje starih avtohtonih sort semen. Ob prvomajskih praznikih KD Korinj organizira tudi prvomajski pohod s kresovanjem. Poleti si na korinjskem hribu pod zvezdami v objemu noči vsako leto ogledajo nekaj slovenskih filmskih klasik. Najbolj ponosni so na krožek kvačkaric, ki nenehno ustvarjajo unikatne umetnine in s svojimi deli razveseljujejo staro in mlado. Svoje izdelke pa ob koncu leta tudi predstavijo na razstavi v kulturni dvorani večnamenskega objekta na Korinju. Vsako leto društvo organizira tudi nekaj delavnic za otroke, med drugim gasilsko delavnico, ustvarjalno delavnico, konec leta pa otroci združijo moči z odraslimi na tradicionalni delavnici izdelovanja adventnih venčkov in novoletnih voščilnic in najbolj obiskano prireditev – obisk Miklavža in parkljev. Vsi dogodki pa so predstavljeni v Korinjskih novicah, ki izidejo vsako leto s povzetkom dogajanj na Korinju iz preteklega leta.

❖ **Kulturno društvo Krka**

Kulturno društvo Krka je bilo ustanovljeno že pred drugo svetovno vojno, delovanje je med vojno zamrlo, ponovno pa je bilo obujeno leta 1994. Kulturno društvo iz začetka devetdesetih let je združevalo folklorno in gledališko dejavnost, skozi leta pa se je razvijalo in bogatilo svoj repertoar. V društvo je trenutno včlanjenih 118 posameznikov, v njem pa deluje več skupin:

- **Dramska skupina starejši** vsakih nekaj let pripravi predstavo, s katero gostuje na številnih odrih v občini in širše;
- **Dramska skupina mlajši** je bila ustanovljena leta 2003. Člani sodelujejo na prireditvah v domačem kraju;

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

- **Literarno-recitatorska skupina** redno prireja literarne večere. Literarna sekcija tudi že več let zbira, oblikuje in hrani tekste domačih avtorjev;
- **Cerkveni pevski zbor sv. Kozme in Damijana**, mešani pevski zbor deluje že več kot dvajset let. Pevci sodelujejo na različnih prireditvah v domačem kraju in v občini;
- **Otroški in mladinski pevski zbor sv. Kozme in Damijana** deluje od leta 1997 in združuje osnovnošolsko in drugo mladino;
- **Plesna sekcija Fejst ples**, od začetka leta 2017 je plesna sekcija Fejst ples sekcija Kulturnega društva Krka. Fejst ples se dejavno vključuje v oblikovanje kulturnih prireditev v domačem kraju, realizira številne lastne kulturne projekte in sodeluje pri skupnih kulturnih projektih društva. Sekcija zasleduje zlasti cilj izobraževanja mladih;
- **Festival Krka** je ob nastanku imel status samostojnega društva. Trenutno je sekcija Kulturnega društva Krka, ki združuje člane vseh skupin društva, izvaja lokalni program kulture in sodeluje pri organizaciji in izvedbi kulturnih prireditev v kraju. Festival deluje projektno organizira vsakoletne tradicionalne projekte (celovečerni glasbeni dogodki, koncerti) in sodeluje pri organizaciji tradicionalnih prireditev, kot so prireditve ob kulturnem prazniku in dnevu žena, literarnih večerih.

❖ **Kulturno društvo likovnikov Ferdo Vesel Šentvid pri Stični**

Kulturno društvo likovnikov Ferdo Vesel Šentvid pri Stični je bilo ustanovljeno leta 1995, najprej kot sekcija pri pevskem društvu. Po dveh letih se je skupina preoblikovala v samostojno društvo, ki združuje ustvarjalce likovnih del, pa tudi ljubitelje likovnega izražanja, predvsem slikanja. Osnovni cilj našega dela je aktivno in ustvarjalno preživljanje prostega časa. V društvu pripravljajo likovne delavnice, jubilejne, tematske razstave, strokovne ekskurzije, sodelujemo z Zvezo likovnih društev Slovenije ter drugimi likovnimi društvi in organizacijami. Pripravljajo razstave ter sodelujemo pri najrazličnejših projektih v okviru občine in izven.

❖ **Kulturno društvo Prijatelji**

Kulturno društvo Prijatelji je bilo ustanovljeno leta 2013, pod njegovim okriljem pa deluje Moški pevski zbor Prijatelji, ki je bil ustanovljen leta 2006. Zbor z veseljem zapoje na različnih kulturnih prireditvah v domačem Šentvidu pri Stični, v občini in drugod, aktivno pa sodeluje tudi s šentviško župnijo, kjer s svojim petjem obogatijo bogoslužje. Pevci se vsako leto s koncertom predstavijo ljubiteljem zborovskega petja in glasbe nasploh, odmevni so njihovi nastopi v božičnem času. Njihova pesem, ki je v vseh teh letih napredovala in se kvalitetno razvila, razveseljuje tako ljudi v naši domovini kot tiste izven nje. Zbor šteje 18 članov, ki s tedenskimi vajami izboljšujejo tehniko petja, ter se pripravljajo na naslednje nastope ter podvige.

❖ **Kulturno društvo Srednje šole Josipa Jurčiča Ivančna Gorica**

Na Srednji šoli Josipa Jurčiča Ivančna Gorica zavzema kultura že vse od njenih začetkov pomembno mesto v vseh mogočih pojavnih oblikah. Kulturno društvo deluje na šoli skorajda od ustanovitve, pod njegovim okriljem pa danes delujejo:

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

- **Mladinski mešani pevski zbor** pripravi letni samostojni koncert in nastopa na drugih šolskih prireditvah. Pevci vsako leto sodelujejo na območni pevski reviji, na Taboru pevskih zborov v Šentvidu pri Stični, z veseljem pa zapojejo tudi na ostalih dogodkih, kamor so povabljeni. Zbor neguje tradicijo ljudskih pesmi;
- **Gledališka skupina** s svojimi uprizoritvi ali kratkimi igrami sodeluje na prireditvah v šoli in drugod;
- **Plesna skupina** združuje skupino plesalcev standardnih in latinskoameriških plesov. Plesalci redno nastopajo na državnem Šolskem plesnem festivalu, kjer že vrsto let posegajo po najvišjih mestih. Nastopajo na različnih prireditvah v šoli in v občini, vsakih nekaj let pa pripravijo tudi samostojni plesni večer;
- **Literarni krožek** združuje mlade, ki se preizkušajo v pisanju. Pesniki in pripovedniki izdajajo glasilo Iskrice in sodelujejo na različnih natečajih. Šola je že več obetavnim literatom izdala tudi prvo samostojno pesniško zbirko;

Med dejavnostmi društva so občasno tudi razstave; tako so že razstavljali dela mladih likovnih ustvarjalcev in fotografov.

❖ **Kulturno društvo Stična**

Kulturno društvo Stična je Stično in njeno okolico začelo zaznamovati s kulturnim ustvarjanjem že leta 1953. Številne skupine, ki danes delujejo v okviru društva, pripravljajo raznolike in kakovostne dogodke ter s svojim ustvarjanjem močno zaznamujejo družabno življenje v Stični. Poleg tega vsako leto opravijo več gostovanj na slovenskih in tujih odrih. V društvu delujejo:

- **Gledališka skupina Drzne in lepi** je začela delovati leta 1995, v njej pa so se združili nekateri stari prekaljeni in mladi nadobudni igralci. Tradicija ljubiteljskega gledališča v Stični naj bi sicer segala v leto 1926, ko je zabeležena najstarejša uprizoritev gledališke skupine. Od leta 2002 gledališčniki ustvarjajo v **odrasli, mladinski in otroški sekciji gledališča Drzne in lepi**, za njimi je osemindvajset projektov, med njimi trije avtorski. Prejeli so tudi številne domače in mednarodne nagrade;
- **Oktet fantov** se je razvil iz nekdanjega Mešanega mladinskega pevskega zbora Avis. Pevci pojejo večinoma ljudske in umetne pesmi, predvsem slovenskih avtorjev. Oktet nastopa v domačem kraju in občini ter širše;
- **Mešani pevski zbor Zborallica** je bil na pobudo ambiciozne okoliške mladine z željo po ustvarjanju in ljubeznijo do glasbe ustanovljen leta 2009. Zbor vsako leto pripravi samostojni koncert, nastopa pa tudi na različnih prireditvah v občini in širše. Za svoje delo je že prejel nekatere slovenske in eno tujo nagrado;
- **Festival Stična** predstavlja najboljše amaterske in profesionalne produkcije s področja gledališča, glasbe in likovne umetnosti. Nastal je leta 2000, od leta 2006 pa je mednaroden. Festival tako vsako leto gosti umetnike iz različnih evropskih držav, do sedaj pa se je na njegovem odru odvilo več kot 350 dogodkov, z več kot dva tisoč umetniki;

- **Godalni orkester Stična** so leta 2012 ustanovili mladi nadobudni glasbeniki v želji po skupinskem igranju, ustvarjanju in druženju. Člani so večinoma godalci iz Glasbene šole Grosuplje iz širše okolice Stične, ki svoje znanje izpopolnjujejo v glasbenih izobraževalnih ustanovah ali pa so svoje šolanje v glasbeni šoli že zaključili;
- **Etno-folk skupina Propertea** v KD Stična deluje od leta 2019 in se že vrsto let ponaša s tradicionalno ljudsko glasbo s celega sveta. Njeni začetki segajo vse do leta 2008, ko je na pobudo mentorice, Polone Udovič, nastala skupina Gross upi, ki so jo sestavljali mladi glasbeniki Glasbene šole Grosuplje. V vseh teh letih se je v skupini zamenjalo že veliko članov, od katerih je vsak v skupini pustil svoj pečat. Leta 2019 se je skupina osamosvojila in leta 2021 prvič nastopila pod novim imenom, Propertea. Mladi glasbeni še danes ustvarjajo zanimive aranžmaje, seveda pa skušajo ustvariti tudi več avtorske glasbe.

❖ **Kulturno društvo Šentviški Slavčki**

Vokalna skupina Šentviški slavčki prihaja iz Šentvida pri Stični. Skupina je kot manjša dekliška zasedba začela delovati leta 1988. Kmalu so se skupini pridružili tudi moški glasovi in kot mešana vokalna skupina deluje še danes. Njihov repertoar zajema slovenske narodne, ljudske in umetne pesmi, pesmi slovenskih in tujih skladateljev, priredbe domačih in tujih popevk, narodnozabavnih skladb in tudi lastne avtorske skladbe. Skupina je pred leti izvajala pevski projekt Slavčkov pozdrav pomladi, ki ga je kasneje nasledila Slavčkova podoknica, tradicionalno pa se poslušalcem vsako leto predstavijo tudi z božičnim koncertom. Nastopajo na območnih in regijskih revijah odraslih pevskih zborov in malih pevskih skupin, na Taboru slovenskih pevskih zborov, sodelovali so na mednarodnem festivalu Marijafest na Ptujski Gori, svojo pesem pa so ponesli tudi izven meja naše države. Za svoje delo so prejeli že več nagrad in priznanj.

❖ **Kulturno društvo Tabor slovenskih pevskih zborov Šentvid pri Stični**

Tabor slovenskih pevskih zborov Šentvid pri Stični velja za najbolj množično srečanje ljubiteljskih pevskih zborov v Sloveniji, ki se ponaša z dolgoletno tradicijo. Začetki Tabora sovpadajo s t. i. Kulturnim tednom, ki so ga Šentvidčani prvič organizirali leta 1970. Kulturni teden je v naslednjih letih prerasel lokalne okvirje, saj so se domačim zborom pridružili tudi zbori iz soseščine in nekateri izven meja matične domovine. Leta 1977 je Tabor slovenskih pevskih zborov postal samostojno društvo. Dve leti zatem se je uveljavilo dvodnevno dogajanje Tabora, ki velja še danes, pred šentviško osnovno šolo pa je bil postavljen spomenik slovenskim pevskim zborom – znamenite trstenke, ki so osrednji simbol Tabora slovenskih pevskih zborov. Kasneje se je uveljavilo tudi geslo Tabora – Pojo naj ljudje.

Prireditve danes poteka pod okriljem KD Tabor slovenskih pevskih zborov Šentvid pri Stični v sodelovanju z OŠ Ferda Vesela Šentvid pri Stični, Občino Ivančna Gorica, JSKD, Zvezo kulturnih društev Slovenije in številnimi domačimi društvi. Običajno poteka tretji vikend v mesecu juniju. Na sobotnem koncertu se predstavijo slovenski pevski zbori iz zamejstva in tujine, osrednji dogodek Tabora pa je nedeljski koncert združenih pevskih zborov, ki se začne s slavnostno povorko skozi Šentvid, in zaključi s koncertom združenih pevskih zborov na prireditvenem prostoru pri OŠ Ferda Vesela Šentvid pri Stični. V Šentvidu je največ zborov nastopilo leta 1989, ko se jih je zbralo več kot 300, v zadnjih letih pa jih nastopi približno 100. V vseh letih prireditve je osrednje vodilo njenih ustvarjalcev in organizatorjev negovanje slovenske ljudske pesmi. Tradicija Tabora so tudi številne slovenske godbe in orkestri, ki obogatijo program prireditve.

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

❖ **Kulturno društvo Temenica**

Kulturno društvo Temenica je bilo registrirano v letu 1996. Društvo deluje v Domu krajanov Temenica, kjer ima svojo dvorano, za različne prireditve pa izkorišča tudi večji večnamenski prostor. V društvu delujejo:

- **otroška lutkovna skupina,**
- **literarna skupina – bralni klub,**
- **likovna skupina-otroška in odrasla.**

V društvu si od leta 2012 vsako leto zastavijo tematski projekt (na primer kruh, mleko, zelišča, možgani, les), ki skozi mesece vleče nitke dogajanja. Tako organizirajo različna predavanja, koncerte, bitko talentov ter likovne delavnice za otroke in odrasle. Ustvarijo tudi avtorsko predstavo, ki tematiko približa otrokom. Ponosni so, da so razpisali tudi nekaj likovnih natečajev, katerih izdelki krasijo stene večnamenskega prostora v domu krajanov.

Namen delovanja kulturnega društva je širši, izobraževalni in povezovalni. Radi širijo znanje in prebujajo v ljudeh radovednost. Radi bi razširili okno zavedanja v ljudeh – pa naj bo to pripadnost lokalni skupnosti, varovanje našega okolja, skrb za zdravje in osebno rast. Želijo si, da postanejo večinoma brezplačni dogodki, ki se odvijajo v društvu, čas in prostor za druženje in spletnje vezi.

• **Kulturno društvo Vidovo**

Pevsko društvo Vidovo je bilo ustanovljeno leta 1983, leta 2004 pa se je preimenovalo v Kulturno društvo Vidovo. V društvu deluje več skupin. Društvo letos praznuje 40 let delovanja.

- **Moški in ženski pevski zbor Vidovo** nepretrgoma delujeta že od leta 1968. Skozi leta se je zamenjalo veliko pevk, pevcev in zborovodij. Zbora se vsako leto udeležita Tabora pevskih zborov, občinskih pevskih revij, nastopata v domačem kraju, širom po Sloveniji in v tujini. S pesmijo se je sklenilo veliko novih prijateljstev;
- **Gledališka skupina Vidovo** je bila ustanovljena leta 1992, ko so se gledališčniki po nekajletnem premoru zopet zbrali in pripravili igro. Gledališka skupina je sicer delovala že pred ustanovitvijo društva. Igralci pripravljajo predstave, s katerimi se predstavljajo v občini in širše po Sloveniji;
- **Folklorna skupina Vidovo** je pričela z delom leta 1992. Skupina pleše dolenjske plese in plese drugih pokrajin (Bela krajina, Prekmurje, Gorenjska, Štajerska), ohranja pa tudi stare ljudske običaje, kot so ličkanje, mlatev, preja, godovanje ... Plesalci od leta 1997 vsako leto sodelujejo na mednarodnih folklornih festivalih v tujini, skupina je bila dvanajst let soorganizatorka mednarodnega folklornega festivala Slofolk, zdaj pa organizira mednarodni folklorni festival Šentfolk. Za svoje delo so bili tudi nagrajeni;
- **Otroška folklorna skupina Vidovo** deluje od leta 1993. Vsa leta sodeluje na območnih revijah otroških folklornih skupin, od leta 2001 je tudi redna udeleženka regijskih revij otroških folklornih skupin, kjer je prejela več odličij. Leta 2018 so četrtič v zgodovini svojega delovanja prejeli zlato priznanje JSKD za dosežen državni nivo izvedbe plesov in igre. Skupina letos praznuje 30 let delovanja;

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

- **Folklorna skupina veteranov** je pričela s prvimi koraki leta 2012. V kratkem času so osvojili številne plesne različne pokrajin in izvedli veliko uspešnih nastopov. Ples jih druži in povezuje. Skupina nastopa v občini in širom po Sloveniji, ter na festivalih v tujini.

❖ **Kulturno društvo Vokalni kvartet Stična**

Iz stiške pevske tradicije se je leta 1991 rodil sestav štirih ubranih glasov, ki poje slovenske ljudske, nabožne in umetne pesmi. Pevci radi posegajo po dalmatinski glasbi različnih žanrov. Na svojstven način se lotevajo interpretacije slovenskih popevk. Skupina je izdala pet albumov, ob 20-letnici delovanja, ki so jo obeležili s slavnostnim koncertom v Linhartovi dvorani Cankarjevega doma, pa so izdali tudi video in avdio ploščo live.

Kvartet je sodeloval na več festivalih: Melodije morja in sonca, Ptujski festival, Vurberški festival. Zagotovo pa je največjo odmevnost in potrditev doživel leta 2012 na festivalu Slovenska popevka. Nastopajo tudi v tujini; v Pragi in Toskani so se udeležili tekmovanja pevskih skupin in prejeli srebrno plaketo. S Hvarčani se družijo že 20 let. Dolgoletno prijateljstvo gojijo tudi z Nemci v pobrateni občini Hirschaid, kjer so izvedli več koncertov. V Subotici se dvanajsto leto zapored udeležujejo festivala Pjesme ljubavi i vina.

❖ **Kulturno društvo Zagradec**

Kulturno društvo Zagradec je nastalo leta 1995 z ustanovitvijo Folklorne skupine Zagradec. Pod okriljem društva danes deluje več skupin:

- **Mešani pevski zbor Zagradec** deluje od leta 2000. Namen zbora je, da poje na domačih prireditvah, svetih mašah, sodeluje na območnih pevskih revijah in drugih kulturnih prireditvah po Sloveniji, kjer dobiva vzpodbudne ter pohvalne kritike. V zborovskem repertoarju zbora zasledimo predvsem slovenske ljudske in umetne pesmi, velik izbor sakralne glasbe, kot so maše, ne manjka pa tudi renesančne in baročne polifonije ter skladb iz obdobja romantike in 20. stoletja. Zbor se je že večkrat predstavil na regijskem srečanju odraslih pevskih zborov, pripravil je več samostojnih koncertov, gostoval pa je tudi v tujini;
- **Moški pevski zbor** je bil ustanovljen leta 2010. V zborovskem repertoarju zasledimo predvsem slovenske ljudske in umetne pesmi. Namen zbora je, da poje na domačih prireditvah (proslave, pogrebi, poroke) občasno pa tudi sodeluje na območnih pevskih revijah in drugih kulturnih prireditvah po Sloveniji;
- **Tamburaška skupina** je nastala leta 2012. Igra predvsem slovenske ljudske in umetne pesmi;
- **Gledališka skupina** deluje od leta 2013, v njej pa igrajo predvsem komedije in s krajšimi skeči na zasebnih in javnih dogodkih zabavajo občinstvo;
- **Otroška gledališka skupina** je bila prejšnja leta del osnovne gledališke skupine. Sedaj že 4 leto deluje kot svoja sekcija, ki smo jo ustanovili na pobudo otrok, saj imajo željo igrati daljše uprizoritve, ne le 20 minutne uprizoritve;
- **Otroški pevski zbor** deluje že 27 leto, 24 let kot cerkveni pevski zbor. Kljub temu se udeležuje večjih prireditev v občini in predvsem v domačem kraju. Organizirajo materinski dan ter s petjem polepšajo dan za ostarele v Zagradcu. Otroški zbor je znan po številni zasedbi in kar

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

troglasnem petju, ki so ga zmožni peti otroci. Vsako leto sodelujejo pri organizaciji božičnega koncerta.

V društvu deluje timski duh, saj posamezne sekcije med seboj tesno sodelujejo in se povezujejo na različnih prireditvah v domačem kraju in izven njega. Vsako leto vsaj ena sekcija organizira samostojno prireditev, s katero navdušijo vse prisotne. Člani društva v prvi vrsti želijo zadovoljiti domače poslušalce in oboževalce, saj društvo in posamezne sekcije obstajajo zanje in zaradi njih.

❖ **Zavod Kozmijan**

Polno ime zavoda je: Karitativni, vzgojno-izobraževalni, kulturni in športni zavod Kozmijan, Krka. Ustanovljen je bil v maju l. 2020 (pred tem imenovan Mladinsko društvo Luč). Zavod trenutno vključuje 34 aktivnih članov.

Osnovni namen in cilji, ki jih zavod izvaja, je izvajanje raznih mladinskih programov in projektov, kjer se združujejo in povezujejo mladi v raznih interesnih skupinah in poletnih delavnicah za mladino, ter aktivno in kvalitetno preživljajo prosti čas. V vseh skupinah in delavnicah se mlade spodbuja k razvoju svoje inovativnosti, kreativnosti, ustvarjalnosti in razvijanju svojih sposobnosti. Poleg tega pa je namen aktivnosti zavoda tudi ta, da mladi spoznajo tudi moralna načela in vrednote. Spodbuja se jih k strpnosti med vrstniki in hkrati preprečevanju nasilja med mladimi

Najbolj znane in tradicionalne poletne delavnice za mlade so enotedenske delavnice imenovane poletni Oratorij. Tega se vsako leto udeleži preko 100 mladih vseh starostnih skupin. Z mladimi se preko pogovorov, iger in delavnic odkriva razne teme, ki so med mladimi aktualne in jih zanimajo.

Poleg dela z mladino Zavod deluje tudi medgeneracijsko. Organizira in vodi še razne druge ustvarjalne delavnice, skupine bralcev, pohode, predavanja in druženja za zrelejše starostne skupine, ki potekajo preko celega leta.

Zavod Kozmijan, v sodelovanju z drugimi društvi v kraju, vsako leto v zadnjem tednu septembra organizira tudi Kozmijanove dneve, ki so dobro obiskani s strani domače publike in tudi izven.

V okviru zavoda deluje tudi **instrumentalna skupina Orkester Kozmijan**, ki deluje dobri dve leti. Namen delovanja orkestra je združevati tiste, ki igrajo različne instrumente, nadgrajevati njihovo znanje in hkrati s posameznimi nastopi navdušiti tudi širši krog poslušalcev. Organizira samostojne koncerte, sodeluje na raznih dogodkih in prireditvah v okviru Krajevne skupnosti in Občine ter je spremljava otroškega in mešanega pevskega zbora na Krki.

❖ **Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Ivančna Gorica**

Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Ivančna Gorica (v nadaljevanju: UTŽO) deluje že 19 let. Osnovno poslanstvo Društva UTŽO je izobraževanje in ponovno vključevanje starejših. Starejši nad 65 let predstavljajo skoraj četrtino prebivalstva v Sloveniji in so dragocen socialni kapital, zato potrebujejo priložnost, da si ustvarijo nove socialne mreže ter se desetletja ne izgubljajo v brezdelju in socialni izključenosti.

Delovanje UTŽO se je v lokalnem okolju uveljavilo, saj s pestrim programom, ki je primeren za vse, ne glede na izobrazbo. V društvu so vrata odprta vsakomur, ki želi aktivno preživljati svoja zrela leta.

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

Število članic in članov Društva UTŽO se iz leta v leto malo spreminja in se giblje med 70 in 75. Na UTŽO poteka izobraževanje starejših na mesečnih predavanjih, ki se jih udeležuje 30 do 40 slušateljev, strokovno vodenih ogledih in ekskurzijah ter v študijskih krožkih. Učijo se tujih jezikov, izvajajo krožek Umetnost branja in pripovedovanja in krožek Glasbeni presežki. UTŽO občasno organizira tudi različne delavnice. Društvo skrbi tudi za zdrav življenjski slog, in sicer z vodeno telovadbo, vadbo joge in nordijsko hojo.

Domoznanski krožek, ki je v letu 2022, po večletnih raziskovanjih, izdal odmevno monografijo »Kašče v občini Ivančna Gorica, razmišlja o novem projektu.

Društvo letno izda tudi promocijsko zgibanko in glasilo Utrinki, kjer se v besedi in sliki objavijo kratke povzetki predavanj, doživetja in vtise z ekskurzij in dogodkov minulega študijskega leta.

❖ Zveza kulturnih društev občine Ivančna Gorica

Neposredno izvajanje ljubiteljske kulture poteka v kulturnih društvih, ki se za doseganje koordiniranega in strokovnega dela povezujejo v Zvezo kulturnih društev občine Ivančna Gorica (dalje: ZKD občine Ivančna Gorica). ZKD občine Ivančna Gorica je organizirana po zakonu o društvih, na skupščini članstvo vsakih pet let izvoli predsednika in izvršni odbor, ki usmerjajo delovanje Zveze. Nadzorni odbor nadzira porabo denarja in skrbi za zakonito poslovanje. Strokovna služba Zveze vodi in izvaja skupen program, medijsko obvešča, s pomočjo društev gradi ugled kulturne dejavnosti v občini in širše.

Na občinski ravni deluje ZKD občine Ivančna Gorica kot povezovalna sila ljubiteljske kulture. S svojim delovanjem skrbi za trajno bazično kulturno delovanje, izvaja skupne projekte društev, prispeva k izmenjavi izkušenj, skrbi za pridobivanje novih znanj, večja ustvarjalnost in s tem posredno tudi atraktivnost okolja, promovira najuspešnejša društva in s tem občino širše. Deluje svetovalno, informativno in podporno. Z organizacijo različnih dogodkov zveza v lokalni prostor vnaša dodatno ponudbo in dopolnjuje pestro kulturno dogajanje. Program Zveze je dostopen javnosti, je ustvarjalen ter omogoča in uresničuje cilje, ki so pomembni tako kulturnim društvom kot prebivalcem občine Ivančna Gorica.

2.3 Varstvo kulturne dediščine

V skladu z 2. členom Zakona o varstvu kulturne dediščine je varstvo dediščine v javno korist. Javna korist varstva dediščine se določa v skladu s kulturnim, vzgojnim, razvojnim, simbolnim in identifikacijskim pomenom dediščine za državo, pokrajine in občine.

Javna korist varstva dediščine obsega:

- identificiranje dediščine, njenih vrednot in vrednosti, njeno dokumentiranje, preučevanje in interpretiranje,
- ohranitev dediščine in preprečevanje škodljivih vplivov nanjo,
- omogočanje dostopa do dediščine ali do informacij o njej vsakomur, še posebej mladim, starejšim in invalidom,
- predstavljanje dediščine javnosti in razvijanje zavesti o njenih vrednotah,
- vključevanje vedenja o dediščini v vzgojo, izobraževanje in usposabljanje,

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

- celostno ohranjanje dediščine,
- spodbujanje kulturne raznolikosti s spoštovanjem različnosti dediščine in njenih interpretacij ter
- sodelovanje javnosti v zadevah varstva.

Država, pokrajine in občine uresničujejo javno korist varstva tako, da organizirajo in podpirajo dejavnosti in ravnanja iz prejšnjega odstavka in izvajajo ukrepe na podlagi ZVKD.

Pri uresničevanju javne koristi varstva dediščine država, pokrajine in občine sodelujejo z lastniki dediščine, poslovnimi subjekti, nevladnimi organizacijami in civilno družbo v okviru, ki ga določajo zakoni in strategija iz 73. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine.

V javni interes Občine Ivančna Gorica na področju kulturne dediščine spada vzdrževanje in obnavljanje dediščine ter preprečevanje njene ogroženosti, zagotavljanje materialnih in drugih pogojev za uresničevanje kulturne funkcije dediščine ne glede na njeno namembnost, zagotavljanje javne dostopnosti dediščine ter omogočanje njenega proučevanja, preprečevanje posegov, s katerimi bi se utegnile spremeniti lastnosti, vsebina, oblike in s tem vrednost dediščine, skrb za uveljavljanje in razvoj sistema varstva dediščine, izobraževanje, informatizacija, raziskovanje in podporni projekti.

Javni interes se uresničuje na podlagi izvajanja vzdrževanja vojaških grobov in grobišč, vsakoletnega javnega razpisa za sofinanciranje investicijskega vzdrževanja kulturnih spomenikov ter določena sredstva za obnavljanje in vzdrževanje lastne kulturne dediščine.

2.4 Javna infrastruktura na področju kulture

Javna kulturna infrastruktura so nepremičnine in oprema v javni lasti države ali lokalne skupnosti, ki je namenjena kulturi. Pristojni organ lokalne skupnosti s sklepom določi javno kulturno infrastrukturo.

Občina Ivančna Gorica je s Sklepom o določitvi javne infrastrukture na področju kulture v občini Ivančna Gorica (Uradno glasilo e-občina, št. 10/22) določila nepremičnine in opremo, ki sestavlja javno infrastrukturo na področju kulture. Sestavljajo jo:

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

Naziv	Naslov	Parc. št.	K. o.	Nepremičnina v m ²
Družbeni center Krka in Izposojevališče knjižnice na Krki	Krka 1d, Krka	540/3 in 542/5, št. stavbe 201 in 543/4 št. stavbe 582	Krka	Celotna površina objekta, razen vzhodni del, kjer je gasilski dom z ocenjeno površino 951,70 m ² .
Kulturni dom Muljava	Muljava 21, Ivančna Gorica	115/5, št. stavbe 169	Muljava	Del površine objekta za kulturo v obsegu 265 m ² .
Kulturni dom Stična	Stična 27a, Ivančna Gorica	116/46, št. stavbe 989	Stična	Celotno 1. nadstropje objekta in pripadajoče sanitarije v pritličju objekta z vhodom s stopnišča pred dverja dvorane z ocenjeno površino 515 m ² .
Kulturni dom Šentvid pri Stični	Šentvid pri Stični 70, Šentvid pri Stični	21/2, številka stavbe 177	Šentvid	Celotna površina z ocenjeno površino 371 m ² .
Jurčičeva domačija na Muljavi	Muljava, Ivančna Gorica	Zemljišča parc. št. 109/5, št. stavb: 61, 62, 69, 70, 75, 95; 106/1, št. stavb: 76 in 527; 123/4.	Muljava	Vsa zemljišča z ocenjeno površino 6.222 m ² in vsi na njih stoječi objekti z ocenjeno površino 442 m ² .
Enota knjižnice v Ivančni Gorici	Cesta 2. grupe odredov 17, Ivančna Gorica	834/8, št. stavbe 30	Gorenja vas	Prostori v pritličju objekta levo od vhoda, ter celotno 1. nadstropje objekta z ocenjeno površino 320,94 m ² .
Izposojevališče knjižnice v Stični	Stična 11, Ivančna Gorica	833/1, št. stavbe 218	Stična	Prostor v 1. nadstropju objekta z ocenjeno površino 50 m ² .
Izposojevališče knjižnice v Šentvidu pri Stični	Šentvid pri Stični 65, Šentvid pri Stični	68/2, št. stavbe 172	Šentvid	Prostor v 1. nadstropju objekta (dve sobi) in predprostor z ocenjeno površino 66 m ² .
Izposojevališče knjižnice v Višnji Gori	Mestni trg 21, Višnja Gora	40, št. stavbe 75	Višnja Gora	Prostor v 1. nadstropju objekta z ocenjeno površino 25 m ² .
Kulturni dom Ambrus	Ambrus 56, Zagradec	789/2 in 793/5 (v deležu 7/100), št. stavbe 492	Ambrus	Prostori v pritličju objekta (kulturna dvorana z balkonom nad dvorano, sanitarije in garderobe) z ocenjeno površino 350 m ² .
Dom krajanov Temenica	Temenica 2a, Šentvid pri Stični	343/2, št. stavbe 67	Temenica	Prostori v 1. in 2. nadstropju objekta z ocenjeno površino 130 m ² .
Hrastov Dol	Hrastov Dol 2, Šentvid pri Stični	1308/5, št. stavbe 244	Dob	Celotna površina objekta z ocenjeno površino 144,10 m ² .
Dvorana na Korinju	Mali Korinj 25, Zagradec	1413/21, št. stavbe 589	Veliko Globoko	Del stavbe z ocenjeno površino 99,20 m ²
Središče inovativnih tehnologij APILAB Hiša kranjske čebele	Mestni trg 2, Višnja Gora	26, št. stavbe 211	Višnja Gora	Celotna površina objekta z ocenjeno površino 536,10 m ² .

3. SWOT ANALIZA

S pomočjo SWOT analize oziroma analize prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti je bilo ugotovljeno trenutno stanje v občini Ivančna Gorica in predstavlja izhodišče za pripravo strateških usmeritev razvoja kulture ter opredelitve ukrepov in aktivnosti.

PREDNOSTI	SLABOSTI
- kakovost in pestrost programov in projektov kulturnih izvajalcev - brezplačne kulturne prireditve in dogodki - vzpostavljen sistem sofinanciranja in financiranja javnih zavodov in društev s strani Občine Ivančana Gorica - sprejet Lokalni program za kulturo občine Ivančna Gorica 2019 – 2022 - kulturni zavodi in društva z dolgoletno tradicijo izvajanja kulturnih dejavnosti - bogata kulturna dediščina - pester izbor zunanjih prizorišč za izvajanje kulturne dejavnosti - pojav samostojnih pobud na področju ljubiteljske kulture (samostojne razstave, koncerti in drugi dogodki) - dobra geografska lega občine, ki omogoča lažjo dostopnost do produktov kulture	- premajhen interes gospodarstva za sponzoriranje kulturnih dejavnosti - omejeni finančni viri - pomankanje infrastrukture za izvajanje kulturnih dejavnosti - pomankanje sodelovanja med izvajalci kulturne dejavnosti, tudi medobčinski in državni ravni - premalo izobraženih kadrov na področju kulturne dejavnosti in novih pristopov pri vodenju kulturnih organizacij
PRILOŽNOSTI	NEVARNOSTI
- izgradnja kulturno – upravnega centra v centru občine - sodelovanje z zainteresirano javnostjo in strokovnjaki pri oblikovanju novih produktov na področju kulturne dejavnosti - mednarodna partnerstva - povezovanje kulture z gospodarstvom - povezovanje s sorodnimi zavodi in društvi tudi izven meja občine - pridobivanje sredstev sofinanciranja (državnih in EU) - izkoriščanje kulturne dediščine za ustvarjanje novih produktov - promocija kulturne ponudbe v občini	- pomankanje finančnih virov za izvajanje kulturnih programov in projektov ter obnovo kulturne dediščine - neodzivnost na javne razpise javnih zavodov in nevladnih organizacij za sofinanciranje dejavnosti na področju kulture - pomankanje zanimanja in vključevanja mladih v kulturne dejavnosti

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

4. FINANCIRANJE KULTURE IZ PRORAČUNA OBČINE IVANČNA GORICA

Občina Ivančna Gorica bo v skladu z zakoni zagotavljala pogoje za uresničevanje javne službe na področju kulture (knjižnica, glasbena šola) s sprejemanjem ustreznih aktov, s sodelovanjem pri upravljanju javnih zavodov, ustreznim financiranjem programov in projektov ter zagotavljanjem prostorskih pogojev in opreme.

Aktivno bo sodelovala in spodbujala ljubiteljsko kulturno dejavnost društev, njihove zveze in območne izpostave Javnega sklada. Zagotavljala bo sredstva za izvajanje njihovih dejavnosti in projektov in omogočala prostorske, tehnično in investicijsko vzdrževanje kulturne infrastrukture.

Cilji in ukrepi:

Občina bo za financiranje kulturnih programov in projektov izvajala javne razpise in pozive za kulturne programe in projekte ter financirala javne zavode. Pri čemer je pri pripravi finančnih načrtov s področja kulture ja treba upoštevati financiranje javne službe v višini zakonsko opredeljenih osnov, ki vključujejo stroške zavodov, stroške za plačilo dela v skladu z kadrovskimi načrti, programskimi stroški, opremo ter investicijsko vzdrževanje prostorov. Priprava finančnih načrtov mora temeljiti na poročilih in planih dela tako nevladnih kot institucionalnih organizacij.

Podatki v tabelah v nadaljevanju prikazujejo višino proračunskih sredstev, ki so bila namenjena za financiranje oziroma sofinanciranje področja kulture Občine Ivančna Gorica za obdobje 2019 – 2022 in plan proračunskih sredstev za leto 2023. Sredstva za predmetno področje se načrtujejo za celotno obdobje tega programa. Višina sredstev se določi z vsakoletnim sprejetim proračunom Občine Ivančna Gorica.

Občina Ivančna Gorica

Prijetno domače

Tabela: Proračunska sredstva za so/financiranje področja kulture v občini Ivančna Gorica po letih.

		PLAN 2023	REALIZACIJA 2022	REALIZACIJA 2021	REALIZACIJA 2020	REALIZACIJA 2019
18029001 Nepremična kulturna dediščina		750.468,50	588.589,83	3.148.352,13	894.773,47	317.440,99
18006	Vzdrževanje kulturnih spomenikov	25.000,00	25.468,53	79.609,22	28.735,87	27.975,75
18007	Vzdrževanje grobov in grobišč	3.500,00	3.500,00	3.500,00	3.090,00	3.300,00
18055	Javni zavod za kulturo in turizem Prijetno domače	646.700,00	508.018,96	309.846,95	174.670,00	132.623,22
18059	Hiša kranjske čebele-muzejski programi in projekti	0	0	0	0	17.765,00
18060	Hiša kranjske čebele-ureditev prostora in objekta	0	0	0	184.124,60	135.777,02
18063	Adrion INTERREG - EMOUNDERGROUNDS	5.268,50	15.058,22	114.748,49	18.817,52	0
18064	Hiša kranjske čebele-ureditev prostora in objekta	70.000,00	36.544,12	2.640.647,47	485.335,48	0
18039001 Knjižničarstvo in založništvo		430.909,00	366.408,28	330.534,76	311.349,78	316.080,94
18009	Knjižnica Ivančna Gorica-sredstva za plače, prispevke in povračila stroškov	379.309,00	279.808,28	245.984,76	230.249,78	238.481,05
18012	Knjižnica Ivančna Gorica-sredstva za izdatke za blago in storitve	0	35.000,00	32.950,00	29.500,00	26.000,00
18015	Nakup knjig za splošne knjižnice	50.000,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00	49.999,89
18029	Drugi programi v knjižnicah	1.600,00	1.600,00	1.600,00	1.600,00	1.600,00
18039003 Ljubiteljska kultura		139.200,00	125.964,23	114.166,08	114.706,21	132.130,03
18016	Sofinanc. dejavnosti in programa Javnega sklada za kulturne dejavnosti- JSKD	9.000,00	8.250,00	9.000,00	9.000,00	9.000,00
18018	Sofinanciranje strokovne službe in organov ZKD	11.200,00	11.200,00	11.200,00	11.200,00	11.200,00
18023	Sofinanciranje programa ZKD	16.000,00	14.000,00	14.000,00	14.000,00	14.000,00
18024	Programi in projekti kulturnih društev	95.000,00	84.514,23	72.966,08	72.508,18	89.330,03
18025	Sredstva za opremo kulturnih društev	8.000,00	8.000,00	7.000,00	7.998,03	8.600,00

Občina Ivančna Gorica

Prijetno domače

18039004 Mediji in avdiovizualna kultura		108.300,00	94.214,55	87.529,54	68.352,76	70.672,11
18026	Lokalni časopis - Klasje	59.500,00	58.925,33	36.440,75	30.889,49	33.478,69
18028	Objave v medijih	38.000,00	28.708,00	43.708,00	31.048,00	31.290,00
918004	Lokalni časopis Višnjan-Višnja G.	10.800,00	6.581,22	7.380,79	6.415,27	5.903,42

18039005 Drugi programi v kulturi		234.561,48	93.861,36	391.767,75	391.226,33	223.123,25
18014	Gradnja in investicijsko vzdrževanje knjižnice	3.000,00	12.957,17	3.000,00	15.622,58	5.000,00
18022	Upravljanje in vzdrževanje kulturnih objektov	27.800,00	19.537,15	17.603,18	16.192,58	12.842,88
18027	Investicije in investicijsko vzdrževanje kulturnih domov	0	0	0	218.802,00	130.262,19
18058	Najemnine za prostore namenjeni kulturnim prireditvam	3.000,00	220	42	1.344,00	1.911,00
18062	Izgradnja kulturno upravnega centra	0	0	0	106.588,37	56.286,48
18065	Investicije v kulturno infrastrukturo	0,00	20.081,20	211.253,60	0	0
18066	Izgradnja kulturno upravnega centra	181.000,74	24.493,33	145.612,84	14.981,60	0
918005	Upravlj. in tekoče vzdrž. kult. doma-Stična	4.600,00	6.178,17	7.696,15	6.792,43	5.304,71
918006	Upravlj. in tekoče vzdrž. kult. doma-Šentvid	9.200,00	5.976,54	5.044,64	3.967,72	5.022,76
918007	Upravlj. in tekoče vzdrž. kult. doma-Zagradec	2.500,00	1.933,36	441,42	2.131,89	2.919,33
918017	Upravljanje in tekoče vzdrž. KD Muljava	3.460,74	2.484,44	1.073,92	3.498,98	3.573,90
918028	Inv. in inv. vzdrž. kult. domov - KS Šentvid	0	0	0	1.304,18	0

19039002 Glasbeno šolstvo		98.800,00	80.890,17	57.794,57	53.548,68	43.744,93
19016	Materialni stroški glasbenih šol	70.800,00	55.916,52	40.841,67	36.883,33	27.399,96
19017	Nadom. str. delavcem v skladu s kolekt. pog.	28.000,00	24.973,65	16.952,90	16.665,35	16.344,97

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

5. SPLOŠNI CILJI LOKALNEGA PROGRAMA ZA KULTURO

Temeljni cilji Lokalnega programa za kulturo so **razvoj kulturnega življenja v občine, povezovanje in prepoznavnost kulturnih dejavnosti skozi gradnjo skupne identitete občine Ivančna Gorica**.

Splošni cilji pa so:

- **Ohranjanje in razvoj slovenskega jezika**

Ohranjanje in razvoj slovenskega jezika znotraj Evropske unije je eden izmed najpomembnejših ciljev nacionalnega in lokalnih programov za kulturo.

Nacionalni program kulture na ravni jezikovne politike opredeljuje dostopnost kakovostnih del slovenske besedne umetnosti kot pogoj za dvig ravni bralne kulture, pri čemer bralno kulturo opredeljuje kot eno temeljnih vidikov razvijanja pismenosti. Tako je ob spoštovanju jezikovne raznolikosti potrebna tudi skrb za ohranitev in razvoj slovenskega jezika na vseh področjih kulturnega udejstvovanja.

Občina Ivančna Gorica podpira programe in projekte od knjižnične in založniške dejavnosti pa vse do uprizoritvenih in drugih umetnosti. Aktivno podpira tudi posebne projekte, s katerimi se v občini spodbuja branje, za kar je že prejela naziv Branju prijazna občina. Z literarnimi in bralnimi aktivnostmi namerava v prihodnosti nadaljevati, jih še razvijati in nadgrajevati.

- **Zagotavljanje dostopnosti kulturnih dobrin in pogojev za ustvarjalnost**

Kultura mora biti dosegljiva najširšemu krogu uporabnikov, ne sme biti pogojena ne geografsko niti s socialnim statusom.

V občini Ivančna Gorica se predvideva ohranitev in nadgradnjo obstoječih kulturnih standardov.

- **Podpora ustvarjalcem in projektom ljubiteljskih kulturnih dejavnosti**

Podpora in razvoj ljubiteljske kulturne dejavnosti je pomemben cilj Občine Ivančna Gorica.

Kulturnim društvom in ustvarjalcem Občina zagotavlja pogoje za delo, tako prostorsko kot tudi z podporo vsebinam, spodbuja jih k povezovanju, skupnim aktivnostim, omogoča izobraževanja in podpira sodelovanja s strokovnjaki z posameznih področij.

- **Integriranje kulturne vzgoje v procese izobraževanja**

Eden izmed ciljev kulturne politike Občine Ivančna Gorica je tudi skrb za kulturno vzgojo tako uporabnikov kot ustvarjalcev kulturnih dobrin, kar želi Občina še nadgrajevati s povezovanjem lokalnih izobraževalnih institucij in kulturnih ustvarjalcev.

- **Spodbujanje kulturne raznolikosti**

Z spodbujanjem kulturne raznolikosti Občina Ivančna Gorica skrbi za širšo dostopnost programov in čim širšo vključenost občanov, hkrati pa spodbuja promocijo in ohranjanje lokalnih posebnosti in izročil.

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

- **Spodbujanje specifičnih kulturnih projektov**

Občina Ivančna Gorica podpira kulturne projekte, ki imajo zaradi tradicije posebno vrednost. Ti projekti spodbujajo medgeneracijsko sodelovanje, izražajo posebno skrb za lokalno kulturno dediščino in so dostopni vsem občanom.

- **Spodbujanje sodelovanj med nosilci kulturnih dejavnosti in Občino na področju kulture**

Občina Ivančna Gorica želi še povečati sodelovanja med javnimi zavodi, ki delujejo na področju kulture, društvenimi organizacijami, posamezniki ter drugimi sodelujočimi. Nadgradnja kulturnih dejavnosti se predvideva tudi v povezavi s turistično dejavnostjo.

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

6. STRATEŠKI CILJI LOKALNEGA PROGRAMA ZA KULTURO

6.1 Cilji na področju javnega interesa kulture

Občina Ivančna Gorica uresničuje javni interes na področju kulture na podlagi z Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo in Statuta Občine Ivančna Gorica (Uradni list RS, št. 91/15-UPB2 in 162/21).

Lokalna skupnost, skladno s 24 členom ZUJIK, uresničuje javni interes za kulturo v skladu z ZUJIK-om zlasti z zagotavljanjem kulturnih dobrin kot javnih dobrin, z načrtovanjem, gradnjo in vzdrževanjem javne kulturne infrastrukture.

6.1.1 Javni zavodi na področju kulture

- **Javni zavod za kulturo in turizem Prijetno domače Ivančna Gorica**

Kot omenjeno je Javni zavod za kulturo in turizem Prijetno domače Ivančna ustanovila Občina Ivančna Gorica kot organizacijo za razvoj kulture in turizma, ki skrbi za opravljanje javne službe in dejavnosti na kulturnem in turističnem področju ter za namene promocije, informiranja, protokola in upravljanja objektov v lasti občine ustanoviteljice. Zavod upravlja z več objekti in sicer z Jurčičevo domačijo, muzejem na prostem ter Hišo kranjske čebele, v njih pa poleg muzejske in razstavne izvaja tudi nastanitveno, gostinsko in informacijsko ter podjetniško dejavnost.

Osrednji cilj je, da zavod povezuje vse akterje in dejavnike s področja turizma in kulture tako, da organizira in izvaja projekte, ustvarja nove produkte, vzpostavlja in izvaja učinkovit način promocije le teh ter gospodarno in učinkovito upravlja objekte, katere mu je Občina Ivančna Gorica zaupala v upravljanje.

Cilji:

- povečanje prepoznavnosti Občine Ivančna Gorica z vidika kulture, turizma, itd.,
- nadaljnji razvoj ljubiteljske, polprofesionalne in profesionalne dejavnosti na področju kulture v občini,
- nadaljnja učinkovita organizacija, razvoj in spodbujanje dejavnosti na področju kulture, turizma, promocije, informiranja, protokola in upravljanja objektov v lasti občine ustanoviteljice,
- vključevanje v kulturno življenje lokalne in širše skupnosti, regije, države in EU,
- učinkovito upravljanje z nepremičninami, ki tvorijo javno kulturno infrastrukturo,
- rast števila obiskovalcev v Občini Ivančna Gorica,
- rast ponudnikov in raznovrstne ponudbe,
- večje število ponudbe produktov in programov,
- rast števila nočitev
- razvoj Hiše kranjske čebele (rast ponudbe, kvalitetne spremljevalne in izobraževalne vsebine, nadgradnja nastanitvene dejavnosti, razvoj razstavne dejavnosti, vzpostavitev APILABA),

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

- razvoj Jurčičeve domačije (strokovni razvoj, umestitev v razvid muzejev, ustrezno vodeno investicijsko vzdrževanje, povezovanje s krovnimi muzejskimi organizacijami),
- razvoj blagovne znamke Prijetno domače.

Ukrepi:

- promocija občine skozi kulturne, tradicionalne in druge dogodke in prireditve,
- sodelovanje z lokalno skupnostjo z bližnje in širše okolice,
- razvoj novih vsebin in programov,
- povezovanje z lokalnimi kulturnimi izvajalci, ustvarjalci in sodelujočimi organizacijami, društvi, šolami, vrtci in posamezniki,
- nadgradnja informacijske dejavnosti,
- projekti za rast in razvoj destinacije,
- povezovanje in sodelovanje s ponudniki,
- promocija destinacije na čim več ravneh,
- povezovanje z krovnimi muzejskimi organizacijami.

Kazalniki:

- prepoznavnost občine Ivančna Gorica z vidika kulture,
- število novih vsebin in programov s področja kulture.

• Muzej krščanstva na Slovenskem

V Muzeju krščanstva na Slovenskem bodo tudi v prihodnje nadaljevali z delom v skladu s poslanstvom muzeja. V muzeju bodo še naprej pridobivali, hranili, proučevali, dokumentirali, digitalizirali, restavrirali in predstavljali javnosti sakralno premično dediščino s področja celotne Republike Slovenije. Kot nacionalni muzej bodo še naprej opravljali matično službo samostojno in v sodelovanju z drugimi sorodnimi ustanovami ter lastniki sakralne premične kulturne dediščine na terenu. Tudi v prihodnjih letih si bodo prizadevali za kadrovske krepitve.

Cilji:

- delovati kot sodoben muzej glede na potrebe sodobne slovenske družbe,
- kadrovska krepitev,
- nadaljevanje s postopno prenovo stalnih razstav,
- pripravljanje lastnih občasnih razstav in v sodelovanju z drugimi muzeji in ustanovami,
- vzpostaviti pohodniško pot cistercijanov v okviru EU projekta Cisterscapes,
- pripraviti razstavo o kulturni krajini cistercijanov razširiti izven muzeja s postavitvijo info tabel na prostem v bližnji okolici samostana, v sodelovanju z Občino Ivančna Gorica (EU projekt Cisterscapes),
- pridobitev Znaka evropske dediščine (EU projekt Cisterscapes),

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

- nadaljevanje z že večletnim odličnim sodelovanjem z JSKD OI Ivančna Gorica v okviru Dnevov evropske kulturne dediščine,
- nadaljevanje z že večletnim odličnim sodelovanjem s KD Stična ob vsakoletnem Festivalu Stična,
- razvijanje kakovostnega in zanimivega pedagoško-andragoški program v okviru vseživljenjskega izobraževanja,
- vzpostaviti Izobraževalni in informacijski center za proučevanje slovenskih srednjeveških rokopisov,
- iskanje možnosti vključitve muzeja v mednarodne projekte.

Ukrepi:

- odprtje pohodniške poti Cisterescapes na Slovenskem (krajša pot po okolici stiškega samostana, daljša Stična-Kostanjevica na Krki),
- muzej približati slepim in slabovidnim, gluhih in naglušnim, vodenjem tudi v znakovnem jeziku.

Ostali ukrepi:

Skupaj z Galerijo Božidarja Jakca v Kostanjevici na Krki bo muzej pripravil skupno panojsko razstavo o kulturni krajini cistercijanov. Razstava bo predstavila pomembne izsledke raziskave o vplivu cistercijanov na krajino od srednjega veka do razpusta obeh samostanov v drugi polovici 18. stoletja. Razstava bo gostujoča in namenjena popularizaciji dediščine in zavedanju skupnih evropskih korenin. Obiskovalca bo spodbujala k razmisleku o samooskrbi nekoč in danes, trajnostnem razvoju, odnosu do narave. Namenjena bo številnim deležnikom: šolarjem, lokalni skupnosti, tujim in domačim gostom, društvom, turističnim organizacijam, ponudnikom kulinarike, popotnikom, ki bodo do nas prišli po novi evropski pešpoti Poti cistercijanov ali pa se pripeljali s kolesi.

Razstava Misijonarke v Indiji bo še ena v nizu razstav, na katerih predstavljajo pomembne slovenske misijonarje v okviru Informacijskega središča za misijonologijo, ki ga v Stični razvijajo zadnjih 24 let. Tokrat bomo pozornost namenili predstavitvi slovenskih misijonark, ki so delovale v Indiji v 20. stoletju. Razstavo s publikacijo bodo pripravili v sodelovanju z raziskovalkami Oddelka za azijske študije na Filozofski fakulteti v Ljubljani.

V okviru vseslovenskega projekta Barok na Slovenskem (glavna organizatorja sta Narodna galerija in Filozofska fakulteta v Ljubljani, Oddelek za umetnostno zgodovino) bodo v Stični proučevali baročne spomenike zgodnjega 17. stoletja na Dolenjskem, ki jih je naročil stiški opat Jakob Reinprecht. Za leto 2026 načrtujejo občasno razstavo o stiškem opatu Jakobu Reinprechtu (opatoval med letoma 1603 do 1626). V Stični se še danes lahko občuduje baročne štukature nekdanjega vhoda v samostan (1620), barokizirano stiško cerkev (1622), dovršil je staro prelaturu (1606), v kateri danes deluje Muzej krščanstva na Slovenskem, Reinprechtov nagrobnik v stiški baziliki. Reinprecht je kot stiški opat vplival tudi na barokizacijo drugih cerkva na Dolenjskem (npr. na Trški gori).

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

Priprave na praznovanje 900. obletnice stiškega samostana leta 2036. Stiški samostan je najstarejši samostan na Slovenskem in edini še delujoči cistercijski samostan pri nas.

- **Glasbena šola Grosuplje, podružnica Ivančna Gorica**

Glasbena šola Grosuplje svojo dejavnost izvaja na območju občin Grosuplje, Dobrepolje, Ivančna Gorica in Škofljica, ustanoviteljice so vse štiri občine. V Občini Ivančna Gorica deluje glasbena šola v prostorih Srednje šole Josipa Jurčiča Ivančna Gorica in prostorih Osnovne šole Zagradec.

Cilji:

- podpora, spodbujanje in ohranjanje kvalitetne lokalne glasbene produkcije,
- razširitev javne službe na področju glasbe,
- širitev obsega dejavnosti glasbene šole na območju občine Ivančna Gorica.

Ukrepi:

- zagotavljanje prostorske in finančne podpore za delovanje glasbene šole na območju Občine Ivančna Gorica,
- promocija glasbenega šolstva v občini,
- sodelovanje z vzgojno-izobraževalnimi zavodi,
- sodelovanje z lokalnimi društvi, izvajalci,
- zagotavljanje usposobljenega kadra za poučevanje,
- izvajanje glasbenih nastopov na različnih prireditvah.

Kazalniki:

- Število vključenih otrok iz Občine Ivančna Gorica v glasbeno šolo.

- **Mesta knjižnica Grosuplje, enota Ivančna Gorica**

Knjižnica v Ivančni Gorici je splošna knjižnica, ki izvaja dejavnost za prebivalce Občine Ivančna Gorica. Je krajevna knjižnica, organizacijska enota Mestne knjižnice Grosuplje, ki zbira, hrani, vzdržuje, predstavlja in posreduje različne vrste knjižničnega gradiva obiskovalcem vseh starostnih in izobrazbenih struktur. Knjižnica v Ivančni Gorici dosega in celo presega slovensko povprečje glede števila članov, izposojenega gradiva ter števila obiskovalcev. Knjižnica v Ivančni Gorici od začetka delovanja posluje na Cesti II. grupe odredov 17, v pritličju in prvem nadstropju večnamenske zgradbe.

Cilji:

- zagotavljanje delovanja knjižnične javne službe,
- kakovostna, smotrno urejena, raznolika in aktualna zbirka, prilagojena potrebam uporabnikov in okolja,
- zagotavljanje optimalne dostopnosti do knjižničnega gradiva in odzivanje na potrebe uporabnikov z uvedbo novih storitev,

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

- spodbujanje in razvijanje bralne kulture in pismenosti,
- nadgradnja domoznanske zbirke in dejavnosti.

Ukrepi:

- usklajeno sodelovanje knjižnice z Občino Ivančna Gorica v smeri zagotavljanja in napredovanja knjižnične dejavnosti v lokalnem prostoru,
- zagotavljanje ustreznih prostorov in materialnih pogojev za optimalno delovanje knjižnične dejavnosti, v skladu s Pravilnikom o pogojih za izvajanje knjižnične javne službe,
- zagotavljanje ustrezne IKT opreme za optimalno delovanje knjižničnih storitev,
- povečanje dostopnosti do knjižničnih storitev z možnostjo širitev knjižnične mreže v oddaljena bivalna središča (premične zbirke, iskanje nove lokacije...),
- zagotovitev optimalnega števila kadrov v skladu s Pravilnikom o izvajanju knjižnične dejavnosti ter standard in stalno strokovno usposabljanje strokovnih delavcev,
- aktivno povezovanje z ostalimi enotami Mestne knjižnice Grosuplje in celotno knjižnično mrežo na nacionalni ravni,
- zagotavljanje ustreznih prostorskih pogojev,
- dopolnjevanje knjižnične zbirke z letnim prirastom gradiva v skladu s standardi in priporočili, letnim načrtom nakupa knjižničnega gradiva, potrebami uporabnikov in finančnimi zmožnostmi,
- aktualizacija zbirke s sprotnim odpisom strokovno zastarelega in poškodovanega gradiva v skladu z Navodili za izločanje in odpis knjižničnega gradiva,
- zagotavljanje optimalne odprtosti vseh enot knjižnice,
- uvedba nove storitve z nakupom paketnika za 24-urno izposajo,
- zagotavljanje raznovrstne ponudbe elektronskih virov in knjig (baze podatkov, elektronske knjige, zvočne knjige, aplikacije),
- oblikovanje posebnih zbirk gradiva za posamezne ciljne skupine,
- organiziranje različnih javnih dogodkov povezanih s knjigo in branjem (Nacionalni mesec skupnega branja, svetovni dan knjige, javna branja, literarni večeri ipd.),
- nadgradnja obstoječih bibliopedagoških in biblioandragoških dejavnosti (Zelena čitalnica, Rastem s knjigo, Zeleni bralec ipd.),
- uvedba novih storitev kot odziv na spremembe posameznikov in družbe,
- sodelovanje z vzgojno-izobraževalnimi zavodi in društvi v lokalnem okolju,
- usposabljanje uporabnikov za javne e-storitve in razvoj e-storitev knjižnice,
- promocija branja v lokalnih medijih,
- dosledno in celovito zbiranje domoznanskega gradiva, vsebinska obdelava in hramba,
- digitalizacija gradiva in dostopnost za širšo javnost,
- promocija zbirke skozi vsebinske predstavitve posameznih zgodb v knjižničnih prostorih, lokalnih občilih in domoznanskih portalih.

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

Kazalniki:

- doseganje standardov in priporočil o knjižničarski dejavnosti, število članov, število uporabnikov knjižnice, obseg knjižnične zbirke,
- število enot letnega prirasta, število enot izposojenega gradiva,
- število novovpisanih in aktivnih članov, število izposojenih enot e-knjig, število uporabe podatkovnih baz,
- število dogodkov, število udeležencev, število novovpisanih in aktivnih članov, število izposojenih enot knjižničnega gradiva, prepoznavnost knjižnice in njenih storitev,
- število enot v domoznanski zbirki, število promocijskih aktivnosti (razstave, prireditve, predstavitve v medijih), število uporabnikov domoznanskega gradiva, število objav na različnih portalih (Kamra, dLIB, Cobiss).

• Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, Območna izpostava Ivančna Gorica

JSKD RS, OI Ivančna Gorica je nosilec izvajanja skupnih programov ljubiteljske kulturne dejavnosti na tem območju, to je občinskega, medobčinskega, območnega, regijskega in državnega značaja.

Cilji:

- razvoj kulturne ustvarjalnosti ter njene vsebinske raznolikosti,
- skozi programe omogočati kulturno povezovanje,
- visoka stopnja vključenosti prebivalec iz Občine Ivančna Gorica v kulturna udejstvovanja v kulturnih društvih, vrtcih in šolah.

Ukrepi:

- povezovanje kulturnih izvajalci in ustvarjalcev,
- povezovanje kulturnih izvajalci in ustvarjalcev s šolami, vrtci, knjižnico itd.,
- izvajanje izobraževalnih projektov na področju kulture.

Kazalniki:

- število vključenih prebivalec iz Občine Ivančna Gorica v kulturna udejstvovanja v kulturnih društvih, vrtcih in šolah.

6.1.2 Ljubiteljska kultura v občini Ivančna Gorica

Programi in projekti društev in zveze pokrivajo vsa področja ljubiteljske kulturne dejavnosti, kot so npr. glasbo, gledališče, folkloro, instrumentalno glasbo, likovno, literarno in plesno dejavnost.

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

Vsako društvo in zveza uresničuje svoje cilje delovanja, skupno pa vsi strmiijo k promociji kulture na sploh, ki izhaja tudi iz zgodovine občine, ter splošnemu uresničevanju ciljev razvoja ljubiteljske kulture na območju občine Ivančna Gorica.

Cilji:

- spremljanje oklice in potreb okolice na področju ljubiteljske kulture,
- izvajanje prireditev, programov in projektov na različnih področjih ljubiteljske kulture ter strmenje k nadgradnji le teh,
- razvoj kulturne ustvarjalnosti ter njene vsebinske raznolikosti,
- ohranjanje in dvig nivo kvalitete izvedenih programov in projektov,
- kulturno povezovanje med izvajalci kulturnih vsebin,
- prepoznavnost občine skozi ljubiteljsko kulturo,
- spodbujanje delovanja mladinske skupine na področju ljubiteljske kulture (oživitev delovanja otroških in mladinskih skupin po posameznih sekcijah društev),
- izvajanje programov in projektov na področju zgodovinske kulture občine npr. Tabor slovenskih pevskih zborov, predstava Jurčičevih del na prostem (letno gledališče),
- višanje kakovosti dela posameznih skupin,
- zagotavljanje dostopnosti do kulturnih dobrin širši javnosti,
- ustvarjanje najrazličnejših vsebin in produktov na področju ljubiteljske kulture,
- druženje, aktivno preživljanje prostega časa ter spletanje vezi lokalnega okolja.

Ukrepi:

- nudenje projektov in programov ter odzivanje na potrebe okolice na področju ljubiteljske kulture,
- priprava zanimivih, pestrih programov za vse starostne skupine,
- izvajanje tradicionalnih prireditev in projektov (npr. božični koncerti, letne prireditve in dogodki),
- obveščanje javnosti o vseh prireditvah, programov in projektov preko sredstev javnega obveščanja,
- medgeneracijsko sodelovanje vseh akterjev ljubiteljske kulture z drugimi organizacijami na občinskem in širšem nivoju (npr. vrtec, šola, dom strešjih občanov, zdravstveni dom, knjižnica itd.),
- zagotavljanje prostorskih in finančnih sredstev za delovanje društev in zveze,
- obeleževanje pomembnih mejnikov in obletnic ljubiteljske kulture na območju občine,
- organizacija projektov in predstav in hkrati vključevanje vseh generacij pri pripravi predstav,
- izobraževanje članov in mentorjev sekcij,
- intenzivno iskanje mladih članov posameznih sekcij,
- zagotavljanje opreme, tehnične in logistične podpore kulturnemu ustvarjanju.

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

Kazalniki:

- uporabni in opremljeni prostori namenjeni izvajanju dejavnosti ljubiteljske kulture,
- omogočanje rednega delovanja društev in zvez,
- uspešna realizacija načrtovanih in hkrati sofinanciranih, s strani Občine, programov in projektov društev in zvez,
- število izvedenih prireditev in programov,
- število mladih članov,
- število aktivnih društev in zvez na področju kulture,
- število udeležb na izobraževanjih, ki jih organizira zveza ali druga organizacija na področju kulture.

Zveza kulturnih društev Ivančna Gorica, kot krovna organizacija, ki povezuje vsa kulturna društva na območju občine ter se povezuje z drugimi organizacijami na področju kulture zasleduje naslednje:

Cilji:

- povezovanje in koordinacija društev na področju ljubiteljske kulture,
- skrb za obstoječo ljubiteljsko kulturo, ohranjanje obsega ter raznolikosti delovanja kulturnih društev,
- spodbujanje kulturne ustvarjalnosti,
- spremljanje okolice in odzivanje njihove potrebe na področju ljubiteljske kulture,
- usmerjanje prebivalstva v smotrno izrabo prostega časa.

Ukrepi:

- priprava inovativnih izobraževalnih vsebin,
- podeljevanje priznanj za dosežke na področju ljubiteljske kulture,
- skrb za večje vključevanje mladih (izobraževalne vsebine za razvoj ustvarjalnih potencialov mladih in promocijske dejavnosti za povečanje interesa posameznikov za aktivno vključitev v polje ljubiteljske kulture, sodelovanje z osnovnimi šolami in lokalno srednjo šolo),
- oblikovanje kulturne ponudbe na podlagi povpraševanja iz okolja – ciljne skupine, generacijsko usmerjene aktivnosti,
- zagotavljanje kakovostno izvedene ustvarjalnosti in poustvarjalnosti - izobraževalne vsebine, ki pokrivajo vsa področja ustvarjanja in zajemajo vse starostne skupine,
- povečanje promocijskih aktivnosti za povečanje obiskovalcev kulturnih prireditev,
- promocijska podpora, posodabljanje znanj, usposabljanje mentorjev društev.

Kazalniki:

- število aktivnih kulturnih društev,
- število aktivnih kulturnih skupin,
- število udeležencev izobraževalnih vsebin.

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

6.1.3 Varstvo kulturne dediščine

V javni interes Občine Ivančna Gorica na področju kulturne dediščine spada vzdrževanje in obnavljanje dediščine, preprečevanje njene ogroženosti, javno dostopnost kulturne dediščine ter zagotavljanje materialnih in drugih pogojev.

Cilji:

- ohranjanje kulturne dediščine,
- zagotavljanje javne dostopnosti dediščine ter omogočanje njenega proučevanja,
- skrb za uveljavljanje in razvoj sistema varstva dediščine.

Ukrepi:

- vzdrževanje in obnavljanje dediščine ter preprečevanje njene ogroženosti,
- zagotavljanje materialnih in drugih pogojev za uresničevanje kulturne funkcije dediščine ne glede na njeno namembnost,
- preprečevanje posegov, s katerimi bi se utegnile spremeniti lastnosti, vsebina, oblike in s tem vrednost dediščine,
- izobraževanje, informatizacija, raziskovanje in podporni projekti.

Kazalniki:

- investicije v vzdrževanje kulturnih spomenikov,
- vsakoletna izvedba javnega razpisa za sofinanciranja vzdrževanja kulturnih spomenikov.

6.1.4 Javna infrastruktura na področju kulture

Javna kulturna infrastruktura so nepremičnine in oprema v javni lasti države ali lokalne skupnosti, ki je namenjena kulturi. Pristojni organ lokalne skupnosti s sklepom določi javno kulturno infrastrukturo.

Občina Ivančna Gorica je s Sklepom o določitvi javne infrastrukture na področju kulture v občini Ivančna Gorica (Uradno glasilo e-občina, št. 10/22) določila nepremičnine in opremo, ki sestavlja javno infrastrukturo na področju kulture.

Osnovni cilj na področju javne infrastrukture je zagotavljanje javne infrastrukture za izvajanje kulturnih dejavnosti ter evidentiranje nepremičnin in opreme, ki sestavlja javno infrastrukturo na področju kulture v Občini Ivančna Gorica. Poleg navedena se v obdobju izvajanja progama načrtuje tudi potrebno investicijsko vzdrževanje kulturnih domov, na podlagi zaznanih in tekočih potreb.

V obdobju programa se načrtuje gradnja Kulturno upravnega centra Ivančna Gorica, ki bo vključevala tudi prostore za izvajanje kulturne dejavnosti. Prostori objekta bodo, poleg prostorov občinske uprave, namenjeni tudi Mestni knjižnici Grosuplje – enota Ivančna Gorica ter kulturni dvorani, za namen izvajanja ljubiteljske kulture. Objekt bo prostorsko in tehnično zagotavljal izvedbo tudi večjih

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

prireditve in omogočal boljši kulturni program v središču Občine Ivančna Gorica. V obdobju programa se načrtuje tudi zagotovitev skupnih prostorov glasbene šole v Ivančni Gorici.

6.2 Splošni cilji po področjih kulture

6.2.1 Likovna umetnost

Javni interes na področju vizualnih umetnosti vključuje slikarstvo, kiparstvo, arhitekturo, oblikovanja, fotografijo, instalacije, ulično umetnost in druge ustvarjalne sodobne prakse. Pomemben del je tudi prezentacija in popularizacija, zbiranje in skrb za likovno dediščino in sodobno likovno umetnost.

Likovni ustvarjalci so v občini Ivančna Gorica številčni, delujejo posamezno ali v obliki društva oz. sekcij. Pogoste so tudi delavnice ali tečaji v društvih in preko Javnega sklada za kulturne dejavnosti Republike Slovenije. Ključen problem na tem področju je trenutno pomankanje razstavnih prostorov. Največji razstavni prostor za občasne razstave je znotraj Muzeja krščanstva na slovenskem, zelo pogoste so razstave v knjižnici v Ivančni Gorici, redno, skorajda mesečno pa se pripravljajo tudi razstave v sejni sobi Občine Ivančna Gorica. Številni likovniki in drugi ustvarjalci razstavljajo v svojih prostorih ali pa se posamezniki znajdejo tudi kako drugače – različne likovne razstave in projekti se tako pojavljajo tudi na tematskih tržnicah, sejnih, priložnostno ob prireditvah, na Jurčičevi domačiji in seveda tudi v šolah ter vrtcu.

Cilji in ukrepi:

- izboljšati pogoje za izvajanje razstavne dejavnosti
- Izboljšati in povezati razstavno ponudbo v občini s kvalitetnimi projekti, povečati dostopnost in pritegniti večji krog občinstva.

6.2.2 Uprizoritvena umetnost

Javni interes na področju uprizoritvenih umetnosti se uresničuje z zagotavljanjem pogojev za produkcijo in post produkcijo uprizoritvenih dejavnosti v okviru organizacije javnih zavodov in nevladnih kulturnih organizacij.

Na to področje sodijo dramsko, plesno in lutkovno gledališče, sodobne odrske prakse ter vse oblike organiziranja povezanih dogodkov kot so npr. festivali in podobno.

V Občini Ivančna Gorica je trenutno bogata in kakovostna ponudba lastne produkcije predstav in festivalov, ki gostijo tudi uveljavljene, profesionalne zasedbe. Znotraj društev v povprečju ves čas deluje preko deset gledaliških skupin, med katerimi nekatere dosegajo dobre uspehe tudi na srečanjih gledaliških skupin v okviru Javnega sklada za kulturne dejavnosti in drugih festivalih. Dobro je vzpostavljen tudi gledališki abonma, katerega izvaja Zveza kulturnih društev in ponuja tako domačo kot gostujočo produkcijo slovenskih profesionalnih gledališč. Posebej velja izpostaviti gledališče na prostem, kjer domače kulturno društvo vsako letu uprizori eno Jurčičevih del. Poudariti velja tudi organizacijo festivalov, ki bogatijo program in raznolike kulturne dogodke.

Cilji in ukrepi:

- kvalitetna produkcija predstav in razvoj vsebin,
- vzpostavitev otroškega gledališkega abonmaja,
- promocija uprizoritvenih umetnosti ter pridobivanje novih občinstev.

6.2.3 Glasbena umetnost

Javni interes na področju glasbenih umetnosti se uresničuje z zagotavljanjem pogojev za produkcijo kakovostnih glasbenih vsebin pri javnih zavodih in nevladnih organizacijah.

To področje vključuje tradicionalne glasbene zvrsti, zborovsko petje in tudi vse način sodobnega glasbenega izražanja, pri čemer se spodbuja kakovostno glasbeno ustvarjalnost in poustvarjalnost in zagotavljanje dostopnosti do raznovrstne lokalne glasbene produkcije.

Področje zborovske glasbe je zagotovo v Občini Ivančna Gorica izjemno številčno in vključuje tako manjše kot večje zasedbe, ki izvajajo od ljudskih pa vse do sodobne glasbe in modernih pristopov. Izpostaviti velja Tabor slovenskih pevskih zborov, ki presega lokalno okolje in ima pomembno vlogo ohranjanja slovenskega zborovskega izročila. Opozorili bi še na Godbo Stična, ki ima izjemno tradicijo in pa tudi na druge instrumentalne zasedbe, ki so nastala v zadnjih letih. Pomembno izobraževalno delo na področju glasbe opravlja tudi Glasbena šola Grosuplje, podružnica Ivančna Gorica.

Cilji in ukrepi:

- podpora, spodbujanje in ohranjanje kvalitetne lokalne glasbene produkcije,
- razširitev javne službe na področju glasbe.

6.2.4 Film in avdiovizualna umetnost

Javni interes na področju filmske in avdiovizualne dejavnosti v občini Ivančna Gorica zajema filmska in video produkcija, filmska vzgoja in izobraževanje, filmsko dokumentiranje mestnega dogajanja in tako dalje.

Področje je v občini Ivančna Gorica ni opazneje razvito in uveljavljeno, ponudba je nesistematična, aktivnosti pa potekajo predvsem na ljubiteljski ravni. Razvoj tega področja je povezan z infrastrukturnimi, tehničnimi in kadrovskimi pogoji, poleg tega pa je področje povezano tako z specifičnimi znanji, za katere je težko najti angažiranje posameznike, kot tudi z precejšnjimi finančnimi stroški.

Cilji in ukrepi:

- razvoj filmske produkcije,
- povečati število projekcij, predvajanih filmov in tudi število gledalcev.

6.2.5 Ljubiteljska kultura

V javni interes na področju ljubiteljske kulture kot navaja NPK sodi vsa kontinuirana, strokovno pripravljena in kvalitetno izvedena kulturna ustvarjalnost in poustvarjalnost, še posebej ohranjanje nesnovne kulturne dediščine, mednarodna sodelovanja, strokovna srečanja in dosežki. Sem spada tudi kulturna vzgoja in izobraževanja širokega kroga ljubiteljskih in bodočih profesionalnih kulturnih

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

ustvarjalcev, mentorjev ter seveda vsa društvena dejavnost, ki spodbuja zanimanje za kulturo in kultivira svoje okolje.

Ljubiteljsko kulturo lahko opredelimo kot množično organizirano prostočasno kulturno udejstvovanje, ki zajema vse zvrsti kulturnih dejavnosti in vključuje vse od tradicionalne ljudske kulture do t.i. vrhunske kulture ter tudi različne oblike subkultur in alternativne kulture. Temeljno poslanstvo je ohranjanje različnih zvrsti kulture, skrb za kulturno identiteto, predvsem pa prebivalcem omogoča kvalitetno preživljanje prostega časa, spodbuja aktivno udejstvovanje in izobraževanje, je platforma za morebitno profesionalno potem marsikateremu posamezniku, ljubiteljska kultura društev viša kvaliteto kulturne ponudbe, povezuje, spodbuja spoštovanje kulturnih dobrin in skratka ustvarja pomembno dodatno vredno občine Ivančna Gorica.

V občini Ivančna Gorica so društva izjemno številčna in aktivna, društev je iz leta v leto več. Skupni program društev izvaja Zveza kulturnih društev občine Ivančna Gorica. Za uresničevanje javnega interesa pa sicer skrbi tudi Javni sklad za kulturne dejavnosti Republike Slovenije, z območno izpostavo Ivančna Gorica kot strokovno organizacijsko mrežo. Trenutno deluje v občini Ivančna Gorica preko tisoč kulturnih ustvarjalcev, ki delujejo v približno sedemdesetih sekcijah znotraj več kot dvajsetih kulturnih društev.

Cilji in ukrepi:

- razvoj ljubiteljske kulturne ustvarjalnosti ter njena vsebinska raznolikost,
- doseganje visoke kakovostne ravni ljubiteljske kulture in
- povezovanje ljubiteljskih kulturnih dejavnosti znotraj občine Ivančna Gorica.

6.2.6 Knjižnična dejavnost

Nosilka knjižnične dejavnosti, ki služi vsem prebivalcem v občini, je splošna knjižnica v Ivančni Gorici, ki deluje kot organizacijska enota javnega zavoda Mestna knjižnica Grosuplje.

Programske usmeritve knjižnice izhajajo iz nalog, ki jih določa Zakon o knjižničarstvu. Izvaja storitve, ki so namenjene razvoju bralne kulture in informacijske pismenosti, podpira vseživljenjsko učenje, kulturno udejstvovanje, raziskovanje, ustvarjalnost, socialno vključenost, spodbuja spoznavanje domačega okolja.

Knjižnica se proaktivno odziva na potrebe prebivalcev občine in se pri izvajanju programa dela povezuje z različnimi ustanovami, društvi, zavodi in posamezniki za skupno dobro. Program knjižnične javne službe je usmerjen k dvigu standarda kakovosti knjižničnih storitev in pomembno prispeva k osebemu razvoju, višji ravni učnih dosežkov, višji ravni bralne in drugih pismenosti, omogoča kakovostno preživljanje prostega časa, spodbuja medgeneracijsko razumevanje ter socialno vključenost ter vpliva na zadovoljstvo prebivalcev na celotnem območju lokalne skupnosti.

Cilji in ukrepi:

- ustrezen obseg in izbor strokovno urejenega knjižničnega gradiva,
- domoznanska dejavnost,
- ustrezno število usposobljenih strokovnih delavcev,
- ustrezen prostor in oprema za izvajanje knjižnične dejavnosti.

6.2.7 Kulturna dediščina

Kulturna dediščina je dobrina, podedovana iz preteklosti, katero opredeljujemo kot odsev vrednot, identitet, verskih in drugih prepričanj, pripadnosti, znanj in tradicij. Deli se na materialno – premično in nepremično ter nesnovno kulturno dediščino (seznam je v Registru žive kulturne dediščine).

V javni interes na področju kulturne dediščine spada vzdrževanje in varstvo materialne in nematerialne dediščine in sicer zagotavljanje njenega ohranjanja, prezentacija, raziskovanje, dostopnost različnim skupinam ter podporni projekti.

Seznam in opis kulturne nepremične dediščine na območju občine Ivančna Gorica je v PRILOGI 1.

Cilji in ukrepi:

- prizadevanja za zaščito naše kulturne dediščine na lokalni ravni (spomeniki lokalnega pomena) in državni ravni (spomeniki državnega pomena),
- Občina bo z upoštevanjem usmeritev Zavoda za varstvo kulturne dediščine svoja prizadevanja usmerila v obnovo kulturne dediščine, ki je prednostno pomembna.

6.2.8 Kulturna infrastruktura in investicije

Na področju zagotavljanja javne kulturne infrastrukture bo Občina Ivančna Gorica sledila svojim zastavljenim ciljem, in sicer z zagotavljanjem prostorih pogojev za delovanje društev, preko javnega razpisa sofinancirala nakup opreme, skrbela za investicijska vzdrževanja kulturnih domov in nakupom osnovne opreme.

K javni infrastrukturi sodijo tudi objekti kulturne dediščine, katerih lastnica je Občina.

V obdobju programa se načrtuje gradnja Kulturno upravnega centra Ivančna Gorica, ki bo vključevala tudi prostore za izvajanje kulturne dejavnosti. Prostori objekta bodo poleg prostorov občinske uprave namenjeni tudi Mestni knjižnici Grosuplje – enota Ivančna Gorica ter kulturni dvorani, za namen izvajanja ljubiteljske kulture. Objekt bo prostorsko in tehnično zagotavljal izvedbo tudi večjih prireditev in omogočala boljši kulturni program v središču Občine Ivančna Gorica.

Cilji in ukrepi:

- med prioritetskimi investicijami je izgradnja Kulturno upravnega centra Ivančna Gorica. Nova stavba bo sestavljena iz treh delov – nove knjižnice, nove kulturne dvorane in poslovni prostori Občine Ivančna Gorica. Z njegovo realizacijo bodo omogočeni kakovostni pogoji za knjižnico in izvedbo kulturnih programov.
- investicijsko vzdrževanje kulturnih domov, na podlagi zaznanih in tekočih potreb.

6.2.9 Mediji

V javni interes lokalne skupnosti na področju medijev sodijo predvsem medijske vsebine s področja kulture in sicer obveščanje o kulturnem dogajanju, poročanje o kulturnih dogodkih ter promocija kulture, vključujoč tudi digitalne in spletne medije.

Ne tem področju Občina Ivančna Gorica deluje izrazito povezovalno, tako z vsebinami na spletni strani in skupnim koledarjem dogodkov, kot tudi z lokalnim časopisom Klasje.

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

Cilji in ukrepi:

- vsebinski razvoj lokalnega časopisa Klasje,
- spodbuditi večjo zastopanost in usklajenost kulture v medijih, tako v smislu informiranja kot tudi na ravni promocije kulturne produkcije,
- seznanjanje občanov in širše javnosti o kulturnem dogajanju preko sredstev javnega obveščanja (spletne strani, itd.).

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

7. URESNIČEVANJE IN SPREMLJANJE LOKALNEGA PROGRAMA ZA KULTURO

Zapisani strateški cilji so uresničljivi, potrebno pa bo angažirano sodelovanje vseh nosilcev kulture, tako zavodov kot tudi društev in posameznikov.

Občina Ivančna Gorica bo zagotavljala pogoje za kulturno ustvarjalnost, raznolikost ter dostopnost kulturnih vsebin preko obstoječih javnih zavodov, Zveze kulturnih društev Občine Ivančna Gorica, posameznih kulturnih društev, Območne izpostave Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti in z sodelovanjem z vsemi ostalimi izvajalci kulturnih dejavnosti. Zagotavljala bo javne kulturne dobrine, katere predvideva zakon (knjižničarstvo, varstvo kulturne dediščine ipd.) in tudi namenska sredstva na drugih področjih kulture v okviru načrtovanih proračunskih postavk.

Sodelovanja in povezovanja med Občino in nosilci kulturnih dejavnosti se bo z uresničevanjem ciljev lokalnega programa za kulturo še utrjevalo.

Za pripravo, implementacijo in spremljanje Lokalnega programa za kulturo skrbi in bo še naprej občinska uprava, skupaj s predstavniki javnih zavodov in nevladnih organizacij, ki delujejo na področju kulture v občini.

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

8. SKLEP

Dokument opredeljuje cilje in prioritete Občine na posameznih področjih kulturne dejavnosti v naslednjem štiriletnem obdobju ter usmeritve za uresničitev in vrednotenje zastavljenih ciljev.

Vzpostavlja ravnotežje med ohranjanjem kulture v občini Ivančna Gorica ter njenim razvijanjem. Zagotavlja pogoje za skladen razvoj ljubiteljske kulture, pogoje za dvig kulturne ustvarjalnosti, za večanje dostopnosti kulturnih dobrin in ustvarjanja ter pogoje za spodbujanje kulturne raznolikosti. Lokalni program za kulturo skrbi tudi za slovenski jezik in jezikovno kulturo, obenem pa tudi za odprtost in za kulturno raznolikost, za ohranjanje slovenske identitete in skupnega slovenskega prostora.

Lokalni program za kulturo Občine Ivančna Gorica je pripravljen na podlagi veljavne zakonodaje in nacionalnih strateških dokumentov ter podrobnejšega pregleda dosedanjega razvoja področja kulture na območju občine. Je živ dokument, ki se lahko v navedenem obdobju tudi spreminja, dopolnjuje in prilagaja, predstavlja pa razvojno izhodišče področja kulture občine Ivančna Gorica.

Številka: 007-0013/2023

Datum: 20. september 2023

OBČINA IVANČNA GORICA

ž u p a n

Dušan Strnad

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

PRILOGA1:

Kulturna nepremična dediščina na območju občine Ivančna Gorica

Kulturna dediščina so dobrine, podedovane iz preteklosti, ki jih Slovenke in Slovenci, pripadnice in pripadniki italijanske in madžarske narodne skupnosti in romske skupnosti, ter drugi državljani in državljanke Republike Slovenije opredeljujejo kot odsev in izraz svojih vrednot, identitet, verskih in drugih prepričanj, znanj in tradicij. Dediščina vključuje vidike okolja, ki izhajajo iz medsebojnega vplivanja med ljudmi in prostorom skozi čas. Dediščina se deli na materialno in živo dediščino. Materialno dediščino sestavljata premična in nepremična dediščina. Celostno ohranjanje dediščine se uresničuje v razvojnem načrtovanju in ukrepih države, pokrajin in občin tako, da dediščino ob spoštovanju njene posebne narave in družbenega pomena vključujejo v trajnostni razvoj (Zakon o varstvu kulturne dediščine, Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12 in 111/13).

Kadar ima kulturna dediščina elemente, s katerimi je dokazana kontinuiteta ali posamezna stopnja kulturnega in civilizacijskega razvoja, ali ki predstavljajo kakovostni dosežek ustvarjalnosti, lahko ta dediščina dobi status kulturnega spomenika. Dediščina iz prejšnjega odstavka, ki predstavlja vrhunski dosežek ustvarjalnosti oziroma ključno ali redko ohranjeno dokazilo določenega obdobja zgodovinske preteklosti, lahko zaradi svojega posebnega ali izjemnega pomena dobi status spomenika državnega pomena. Dediščina, katere značilnosti so po strokovnih merilih posebnega pomena za ožje oziroma širše lokalno območje, lahko dobi status spomenika lokalnega pomena.

Kulturni spomeniki

Zakon o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12 in 111/13) v svojem 11. členu pravi, da so nepremični spomeniki nepremična dediščina, ki predstavlja izrazit dosežek ustvarjalnosti ali dragoceno prispeva h kulturni raznolikosti, je pomemben del prostora ali dediščine Republike Slovenije ali njenih regij ali predstavlja vir za razumevanje zgodovinskih procesov, pojavov ter njihove povezanosti s sedanjo kulturo in prostorom, se lahko zaradi svojega izjemnega pomena za državo (v nadaljnjem besedilu: spomenik državnega pomena) ali posebnega pomena za pokrajino ali občino (v nadaljnjem besedilu: spomenik lokalnega pomena) razglasi za spomenik. Za nepremični spomenik se lahko razglasi posamezni spomenik ali spomeniško območje. Del nepremičnega spomenika je tudi njegova neposredna okolica ter pritikline, ki z nepremičnim spomenikom sestavljajo prostorsko, funkcionalno ali pomensko celoto. Pritikline postanejo spomeniki z razglasitvijo nepremičnega spomenika, če so vpisane v inventarno knjigo spomenika.

ARHEOLOŠKI SPOMENIKI

Arheološke ostaline so vse stvari in vsakršni sledovi človekovega delovanja iz preteklih obdobij na površju, v zemlji in vodi, katerih ohranitev in preučevanje prispevata k odkrivanju zgodovinskega razvoja človeštva in njegove povezanosti z naravnim okoljem, za katere sta glavni vir informacij

arheološko raziskovanje ali odkritja in za katere je mogoče domnevati, da so pod zemljo ali pod vodo vsaj 100 let in da imajo lastnosti dediščine. Arheološke ostaline so tudi stvari, povezane z grobišči, določenimi na podlagi predpisov o vojnih grobiščih, in z vojno, skupaj z arheološkim in naravnim kontekstom, ki so bile pod zemljo ali pod vodo vsaj 50 let. Strokovno identificirane in registrirane arheološke ostaline postanejo dediščina.

- Vir pri Stični

Stična predstavlja enega najpomembnejših halštatskih kompleksov Slovenije. Staro halšatsko naselje leži vzhodno nad vasjo Vir. Samo naselje obdajajo še danes dobro vidni nasipi, meri pa po dolžini okrog 800 m in po širini okrog 400 m. Vidno se deli v dva dela, ki sta medsebojno ločena s prečnim nasipom poznolatskega nastanka. Vrhnji, severni del, leži na gozdnem kraškem terenu (Mali Boršt po katastrski mapi), spodnji, južni, pa na delno gotovo umetno zravnani ravnici, na kateri leži zaselek Vrh (Vrh - Griže). V ljudski govorici se staro naselje imenuje, pač po nasipih, ki ga obdajajo, Cvinger.

- Korinj

Poznoantična utrdba na Korinjskem hribu (tudi Ciganov vrh) je eno najpomembnejših arheoloških najdišč tistega časa v celem jugovzhodnem alpskem prostoru. Korinjski hrib (726 m n.v.) se dviga severno nad vasjo Veliki Korinj. Utrdba leži na naravno dobro zavarovanem sklanem platoju, ki je bil na severnem, zahodnem in južnem robu nekoč še dodatno zavarovan s pravokotnimi obrambnimi stolpi. Na sredini so ostanki zgodnje krščanske cerkve s krstilnico. Nekropola leži na severnem pobočju hriba, nekaj metrov pod vrhom utrdbe, ob porušeni cerkvi sv. Jurija. Najstarejše najdbe na Korinjskem hribu segajo v čas kulture žarnih grobišč na prehodu iz bronzaste v železno dobo okrog leta 1000 p.n.š. (Občina Grosuplje – Pravi kraj za delo in oddih, 1994, str. 2).

- Malo Črnelo

V kraju so našli več rimskih grobov, med najdbami je najlepša steklena čaša z reliefnimi upodobitvami bogov (Dolenjska, Bela krajina A – Ž: priročnik za popotnika in poslovnega človeka, 1995, 120).

- Pristava nad Stično

Najdbe blizu Pristave nad Stično (674 m n.v.) kažejo dvoplastno najdišče, poleg poznoantičnih črepinj in puščične osti je tudi precej ostankov srednjeveške keramike. Poznoantično postojanko je v precejšnji meri uničil grad, ki so ga postavili v srednjem veku in je bil v lasti vojvodinje Viride Sforza Visconti, ki je umrla 1414 in je pokopana v stiški opatiji. Bila je mati Ernesta Železnega, zadnjega na Gosposvetskem polju ustoličenega kneza. Ivan Janežič je o njej napisal povest Gospa s Pristave. Grad je začel po njeni smrti hitro propadati in je bil že v 17. stoletju v ruševinah, na območju razvalin pa sedaj stoji poznogotska podružnična cerkev sv. Lamberta iz 15. stoletja (Občina Grosuplje – Pravi kraj za delo in oddih, 1994, str. 2).

- Valična vas

Pod vasjo na platoju Kunkelj in na nižje ležeči terasi je pomembno arheološko najdišče prazgodovinskega gradišča. Ohranjeni so okopi v obliki teras, ki se strmo spuščajo po prepadnem terenu, ter številni grobovi iz halštatskega, latenskega in rimskega časa. V grobovih so med dodatki našli nakit, orožje, bronasto čelado in okrašeno situlo. Sredi gradišča stoji cerkev sv. Martina, ki ji za prag služi poganski rimski žrtvenik (Dolenjska, Bela krajina A – Ž: priročnik za popotnika in poslovnega človeka, 1995, 327-328).

ZGODOVINSKI SPOMENIKI

Zgodovinski spomeniki so območja, stavbe, predmeti ali zbirke predmetov, ki značilno ponazarjajo in izpričujejo politično zgodovino, zgodovino vojn in vojaštva, socialno zgodovino, razvoj prometa, prometnih in trgovskih poti ter povezav, razvoj sodstva, prosvete in kulture, verstev, znanosti in tehnike ter gospodarsko zgodovino na naših tleh (Ur.l. RS 7/99, str. 556).

- Cistercijanski samostan v Stični

Cistercijanski samostan Stična, tudi Cistercijanska Opatija Stična ali Stiška cisterca je najstarejši samostan na današnjem slovenskem ozemlju in edini cistercijanski, ki še deluje (drugi je bil samostan Kostanjevica na Krki). V sklopu samostana se nahaja Bazilika Žalostne Matere Božje.

Začetki samostana segajo v leto 1132. Samostan je kmalu po ustanovitvi postal pomembno versko, kulturno in gospodarsko središče Kranjske. Bogata samostanska knjižnica je do jožefinskih reform varovala dragocene iluminirane rokopise v latinščini iz 12. in 13. stoletja, ki so nastali v stiškem skriptoriju. V samostanu je leta 1428 nastal za slovensko slovstvo pomemben Stiški rokopis, eden prvih pisnih spomenikov v slovenščini. Skozi stoletja je samostan spreminjal svojo arhitekturno podobo, tako da danes najdemo sledove romanike, gotike in baroka. Vse do danes pa se je ohranilo najstarejše jedro samostana, ki ga tvorita znameniti križni hodnik in redovna cerkev. V času reform Jožefa II. leta 1784 je bil samostan razpuščen. Ponovno so ga obudili cistercijani šele leta 1898. Od takrat dalje samostan ponovno nemoteno deluje. Samostan ter cerkev sta danes zavarovana kot nepremična spomenika državnega pomena, sam samostan pa predstavlja pomembno versko in kulturno središče.

Samostan Stična pa igra pomembno vlogo tudi na področju šolstva v občini, saj je več let nudil domovanje srednješolskemu in tudi osnovnošolskemu izobraževanju. Leta 1946 so v samostan prvič vstopili dijaki Mešane nižje nepopolne gimnazije, 19. junija 1950 se je šola preobrazila v višjo gimnazijo. Po šolski reformi 1958 je Gimnazija Stična obdržala le 4 višje razrede, nižji razredi pa so postali del osnovne šole. Leta 1970 je gimnazija dobila ime po pisatelju Josipu Jurčiču. Šolski prostori v stavbi samostana so postajali pretesni in neprimerni za sodoben pouk, zato se je občina Grosuplje leta 1980 odločila za gradnjo sodobnega šolskega centra med Ivančno Gorico in Stično.

UMETNOSTNO-ZGODOVINSKI SPOMENIKI

Umetnostno-zgodovinski oziroma umetnostni in arhitekturni spomeniki so posamezne stavbe in skupine stavb, prostorski in javni spomeniki, umetnostno pomembne sestavine stavbarstva, arhitekturni in umetniško pomembni detajli, slikarski, kiparski, grafični in drugi umetniški in oblikovani predmeti ter izdelki umetne obrti, ki se štejejo za posebne dosežke umetnosti, oblikovanja in arhitekture na naših tleh (Ur.l. RS 7/99, str. 556).

GRADOVI IN DVORCI

Na območju občine Ivančna Gorica je po doslej znanih podatkih izpričanih 14 lokacij gradov. O dveh (Krki in Dragi) pričajo arhivski viri, danes pa o njih ni nobenih sledi. Na štirih lokacijah so še vidne sledi o nekdanjih gradovih (Turn v Peščeniku, Pristava, Mačerole ob vasi Leščevje in Vrhkrka nad Gradičkom). Razvaline nekdanjih gradov so vidne na treh lokacijah (Stari grad Višnja Gora, Grumlef, Kravjek). V celoti ohranjenih pa je še pet gradov (Turjaški dvorec v Višnji Gori, Selo v Radohovi vasi, Bukovica, Podsmreka in Fedransbergova graščina na Malem Hudem).

- Dvorec Turn – Codellijev dvorec v Peščeniku (sledovi)

V neposredni bližini Turjaškega gradu, v Peščeniku pri Višnji Gori, so še vidni sledovi tretjega grajskega objekta v Višnji Gori, Codellijevega dvorca. Zanj se je uveljavilo tudi ime Turn, ker naj bi tam prvotno stal stolp. Sezidali so ga v začetku 16. stoletja plemiči Galli, ki so kasneje zgradili tudi graščino Podsmreka. Prvotno dvonadstropni stolpasti dvorec so v 17. stoletju prezidali v lepo graščino, ki je bila nato temeljito predelana v baročni dobi in kasneje v 19. stoletju v lepo štiriraktno dvonadstropno stavbo z majhnim notranjim dvoriščem. Graščina je nudila zatočišče protestantom, ki so si v delu žitne kašče uredili luteransko kapelo. Turn je bil med drugim tudi last Taufferjev (17. – 19. stoletje) in Codellijev. V lasti slednjih je bil do druge svetovne vojne, ko so ga požgali partizani (Jakič, 1997, str. 352).

- Gradič Pristava (sledovi)

Nad Pristavo pri Stični so v neposredni bližini cerkve sv. Lamberta, na 643 m visokem holmu, še vidni ostanki gradiča Viride Sforca-Visconti, ki se je v gradič preselila po smrti svojega moža, avstrijskega vojvode Leopolda III., ki je padel leta 1386 v bojih s Švicarji. Virida je umrla leta 1414, vse svoje imetje pa je zapustila stiškemu samostanu, v čigar cerkvi je tudi pokopana (Turistične in kulturne znamenitosti občine Grosuplje in njene okolice, 1973, str. 6). Gotski stolpasti gradič, obdan z obzidjem, je bil omenjen že v 14. stoletju. Sezidali so ga na vrhu griča, kjer je včasih stala poznoantična utrdba. Ohranjena je kamnita groblja blizu nekdanje mežnarije, pod rušo so skriti njegovi temelji, deloma je ohranjen tudi obrambni jarek na grebenu, ki se spušča v dolino potoka Bukavica. Gradič je bil v ruševinah že v 17. stoletju (Jakič, 1997, str. 264).

- Dvor Mačerole (sledovi)

Sedaj so ohranjene samo še sledi stolpastega dvora Mačerole na manjši vzpetini ob vasi Leščevje pri Muljavi. Dvor je v 13. stoletju zgradila plemiška družina Matscherolli. Leta 1515 so dvor napadli uporni kmetje, plemičem z Mačarol pa je na pomoč prišel plemič s sosednjega Kravjeka s svojimi oboroženimi hlapci. Sredi 16. stoletja so ga kupili Auerspergi, v 17. stoletju pa Semeniči. Slednji so stolpasto zgradbo predelali v udoben dvorec. Zadnji lastnik dvorca je leta 1880 postal ljubljanski trgovec Franc Fortuna, stavba je potem še istega leta pogorela in lastnik jo je dal podreti. Danes na obstoj Mačerol kažejo le skromni sledovi, saj je temelje že povsem prekrila ruša, ohranjena pa je nekdanja grajska kašča. Jurčič je dvor opisoval kot "grad Rojine" in je o njem napisal celo povest (Jakič, 1997, str. 199).

- Grad Vrhkrka (sledovi)

Nad Poltarico, desnim pritokom Krke, je na skalnatem griču Gazdnik nad zaselkom Gradiček nekdanj stal grad Vrhkrka (Obergurckh). Grad so zgradili v 14. stoletju, upravljali pa so ga krški vitezi, vazali goriških grofov. Stolpasti grad je porušil celjski vojskovodja Jan Vitovec sredi 15. stoletja. Sorodnik prvotnih plemičev je grad kmalu obnovil. Grad Vrhkrka je verjetno razpadel konec 16. stoletja, saj ga je Valvazor upodobil kot razvalino. Po njegovi upodobitvi sodeč je šlo za stolpast grad, ki ga je obdajalo renesančno obzidje. O gradu danes pričajo le skromni ostanki (Jakič, 1997, str. 375).

- Stari grad Višnja Gora (razvaline)

Na vrhu kopastega griča (508 m) nad Višnjo Goro so vidne razvaline Starega gradu Višnja Gora (Weichselburg). Grad so gospodje Višnjegorski pozidali verjetno že konec 11. stoletja, leta 1154 pa je bil grad prvič izrecno omenjen v pisnih virih kot castellum Wichselberg. Pod gradom se je razvila naselbina Stari trg, ki je prvič omenjena v 13. stoletju, v 15. stoletju pa so Višnjani poselili grič, kjer je nastalo središče mesta. Najimenitnejši iz prvotne rodbine Višnjegorskih je grof Albert, med drugim udeleženec tretje križarske vojne, ki je pred letom 1200 s svojimi četami priključil ozemlje Bele krajine k deželi Kranjski. Grad je bil med drugim tudi v lasti grofov Celjskih, Habsburžanov, Ortenburžanov in Auerspergov (Turjaških). Propadel je v 18. stoletju, zato so Turjačani v dolini pod grajskim hribom sezidali novo grajsko poslopje. Od nekdanj mogočnega sedeža višnjegorskih grofov s trinadstropnim obrambnim stolpom in dvonadstropnim palacijem ter drugimi objekti, ki jih je kasneje obdalo renesančno obzidje s stolpi, je danes še najbolj ohranjena razvalina romanskega stolpa s trinajst metrov dolgimi stranicami in skoraj dva metra debelimi zidovi, v kateri je več gotških svetlobnih lin. Deloma je ohranjen tudi utrjeni renesančni vhod v grajsko predgradje (Jakič, 1997, str. 364-365).

- Gračina Grumlof (razvaline)

V Šentpavlu pri Šentvidu so razvaline graščine Grumlof (ali tudi Grumlef, Grundelhof Grundelj). Prvič je bila graščina omenjena leta 1412 kot dvor Auerspergov, konec 16. stoletja jo je kupila plemiška družina Semenič, sredi 17. stoletja baron Rauber in konec 17. stoletja Tauffererji. Slednji so graščino

temeljito prenovili in blizu nje sezidali kapelo. Sredi 18. stoletja je graščina postala last kostanjeviškega samostana, ko pa je bil leta 1794 samostan razpuščen, pa je prešla v posest t.i. verskega sklada. Na dražbi je graščino leta 1804 kupil Matija Juvanz – Karlowitz. Njegovi potomci so imetje in posesti razprodali v 19. stoletju. Posestva so v glavnem odkupili Šentpavelčani, nekaj pa Radohovci. Na začetku 20. stoletja pa je lastnik propadajočega poslopja postal slikar Ferdo Vesel, ki je v graščini tudi živel, sedaj pa je zemljišče last njegovih dedičev. Po drugi svetovni vojni je stavba hitro propadala, leta 1962 se je vdrla streha. V razvalinah je še danes mogoče videti okna v profiliranih okvirih, portal iz leta 1811 in ostanke sprednjega pročelja, ki je bilo poudarjeno s trikotnim zatrepom na dveh stebrih (Jakič, 1997, str. 128 in Prijatelj, 2000, str. 37-41). Domačini za razvalino uporabljajo naziv Grumlef, ime pa naj bi dvorec dobil po dobro poznani in cenjeni ribi Grundlein (slo. globoček) iz tam tekočega Grajžarjevega potoka oziroma Šentpavelščice (Prijatelj, 2000, str. 38).

- Grad Kravjek (razvaline)

Je stal na skalnatem grebenu nad zaselkom Roje pri Muljavi, nekaj sto metrov oddaljen od Mačerol. Zgradili naj bi ga v 12. stoletju. Sprva so ga upravljali vitezi de Weinekke, potem Auerspergi, Ortenburžani, Raubarji. Med slednjimi je najbolj znan plemič Adam, ki je z Andrejem Turjaškim najzaslužnejši za zmago nad Turki pri Sisku leta 1593. Grad naj bi bil poškodovan v vojni med Celjani in Habsburžani, a so ga Raubarji obnovili in večkrat prezidali. Grad so porušili sredi 18. stoletja, razrušeni grad in zemljišča je leta 1764 na dražbi kupil Gregor Fedran, poštni mojster z Malega Hudega pri Ivančni Gorici, leta 1880 pa ljubljanski trgovec Franc Fortuna. V ostankih je težko prepoznati nekdanje veliko poslopje, ki ga je Jurčič imenoval "grad Slemenice" in omenjal v svojem romanu Deseti brat. Sodeč po Valvazorjevih upodobitvah, je bilo romanskemu stolpu in mogočnemu dvonadstropnemu palacijam prizidanih več enako visokih traktov in vhodni stolp z mostovžem (Jakič, 1997, str. 172).

- Graščina Podsmreka

Leži pod Dobrovskim hribom v Podsmreki blizu Višnje Gore, zgradili so jo plemiči Galli verjetno že konec 16. stoletja. Med drugimi so bili njeni kasnejši lastniki tudi Leopold Ursini-Blagaj, Janez Herbert Lamberg, Avgustin Rasp ter Franc Karel Lichtenberg. Leta 1870 jo je lastnik Emil Rožič preuredil v pravo čebelarstvo podjetje. Valvasor je Podsmreko upodobil kot skupek med seboj nepovezanih poslopij, poznejši lastniki pa so jo v 18. in 19. stoletju večkrat prezidali. Danes gre za razgibano stavbno gmoto z osrednjim gosposkim poslopjem na zahodni strani in dvema stranskima poslopijema, ki ju povezujeta dva ožja trakta, vse stavbe oblikujejo dvojne dvorišča, z lepimi portali, prekladami na oknih in lepim baročnim vodnjakom. Leta 1934 jo je kupil dunajski industrijalec pl. Klarwill, ki je v graščini uredil lepo knjižnico in zbirko umetnin, od leta 1938 do 1948 pa je bil njen lastnik ljubljanski trgovec Anton Verovšek. V nacionalizirani stavbi je bilo nekaj let dekliško vzgajališče, potem jo je upravljala kmetijska zadruga Stična, nekaj časa jo je imel ljubljanski Medex, po letu 1969 pa je bil v Podsmreki oddelek Etnografskega muzeja s stalno razstavo o lončarstvu na Slovenskem. Zadnja leta grajska stavba počasi propada (Jakič, 1997, str. 246).

- Fedransbergova graščina

Graščina stoji v kraju Malo Hudo pri Ivančni Gorici. V njej je bila še v 18. stoletju poštna postaja in gostilna rodbine Fedran. Ime je dobila po Gregorju Fedranu, ki je bil leta 1768 poplemeniten in je kupil tudi gradova Kravjek in Mačerole pri Muljavi. Sedanja lastnica stavbe potomka družine Fedran, še hrani tudi popolnoma ohranjeno in v gotici napisano darilno listino, s katero je tedanja cesarica Marija Terezija povzdignila rodbino Fedran. Graščina je zelo dolgo enonadstropno poslopje z dvema polkrožno zaključenima kamnitima portaloma in z okni s kamnitimi okviri, ki jih varujejo baročne kovinske mreže. V hiši je še vedno viden razpored sob za tujce, ki so prenočevali tod. v njej pa sta prenočila tudi Marija Terezija in prestolonaslednik Jožef, ko sta se ustavila v Malem Hudem na poti v Karlovac. Josip Jurčič je graščino opisoval kot "Sovina graščina". Nekdanji hlevi za poštno konje in lope za kočije danes služijo drugačnim namenom. (Jakič, 1997, str. 102 in Turistične in kulturne znamenitosti občine Grosuplje in njene okolice, 1973, str. 10).

- Turjaški dvorec

Grofje Auerspregi so leta 1778 v Višnji Gori sezidali dvorec Weichselberg, ki so mu ljudje nadeli ime Turjaški grad. Gre za dvonadstropno štiriraktno poslopje, ki oklepa manjše dvorišče, s poudarjeno fasado v neoklasicističnem slogu. Dvorec je bil najprej rezidenca Turjačanov, kasneje pa sedež deželnega sodišča in državni uradi. Prvotno baročno poslopje je bilo večkrat predelano, ohranjena pa je vogalna rustika in kamnite okenske obrobe. Zdaj je v stavbi dekliški zavod (Jakič, 1997, str. 365).

- Dvorec Selo

V Selu pri Radohovi vasi le kilometer severovzhodno od Grumlefa so Semeniči v drugi polovici 17. stoletja pozidali dvorec Selo (Sella), nato pa je poslopje z zemljišči hitro šlo iz rok v roke. Zvrstili so se številni lastniki plemiškega rodu, leta 1917 pa je dvorec kupil ljubljanski tovarnar Karel Pollak. Zadnji lastnik je bil znani ljubljanski trgovec s semeni Sever. Med drugo svetovno vojno je bila graščina požgana, a so jo kmalu obnovili (Jakič, 1997, str. 296). To enonadstropno poslopje so leta 2003 močno obnovili in mu vrnili prvotno podobo.

- Gradič Bukovica

Ob potoku Bukovica blizu Čagošč, severovzhodno od Šentvida, stoji predelani bukovški gradič. Pozidan je bil konec 17. stoletja, na kraju, kjer je stala pristava bližnje graščine Grumlef. Sprva je bil last Premeggov, kasneje so se zvrstili številni lastniki iz plemiških in ne plemiških rodbin. Zadnji lastnik je bil kmet Anton Nograšek. V enonadstropnem pravokotnem poslopiju z rustičnimi vogali je ohranjen polkrožno zaključen kamniti portal, nad njim je leseni balkon, nekatera okna pa še imajo kamnite okvirje (Jakič, 1997, str. 72).

SAKRALNI OBJEKTI

- Cistercijanski samostan v Stični

V dobrih 860 letih obstoja se je stiški samostan razvil v prostran in smotrno urejen stavbni organizem, ki kaže vse poglavitne evropske umetnostne sloge, od začetne romanike prek gotike in renesanse do poznega baroka. V tem stavbnem sestavu se je ohranilo vse do danes tudi najstarejše jedro samostana še iz časov njegovega nastajanja v 12. stoletju. Tako izhajajo še iz romanskega slogovnega obdobja samostanska cerkev, križni hodnik in trakti okoli njega, poleg njih pa tudi zunanja ali vhodna kapela sv. Pavla in le v izkopanih temeljih ohranjena cerkev sv. Katarine tik zunaj obzidja na severni strani. Samostan je obdan z obzidjem, ki so ga s stolpi utrdili za obrambo proti Turkom ob koncu 15. stoletja (Mikuž, 1978, str. 275-278).

- Cerkev Marijinega vnebovzetja na Muljavi

Cerkev je lep primer stavbne, slikarske in rezbarske umetnosti v Sloveniji. Nekdaj je to bila to znana romarska pot, z gotsko arhitekturo iz prve polovice 15. stoletja (Dolenjska, Bela krajina A-Ž: priročnik za popotnika in poslovnega človeka, 1995, 148). Ko je leta 1456 ladjo in prezbiterij poslikal Janez Ljubljanski, je spadala med najkakovostnejše spomenike tega obdobja pri nas. Cerkev so v drugi polovici 17. stoletja barokizirali, ladja je dobila obok, pri čemer pa so uničili veliko Janezovih fresk. Leta 1670 pa je cerkev dobila še zlati baročni oltar, ki ga je izrezljal ljubljanski rezbar Jernej Plumberger. Tudi druga oprema cerkve je vredna pozornosti, predvsem lesena gotška plastika sedeče Marije z dekletom iz druge polovice 15. stoletja, bronasti zvon iz druge polovice 17. stoletja, ostanki orgelske omare s poslikanimi krilnimi vrati iz sredine 18. stoletja in križev pot, slikan na steklu iz prve polovice 19. stoletja (Mikuž, 1978, str. 431). Za časa turških vpadov v 15. stoletju je bila cerkev spremenjena v tabor, veliki turški napad leta 1475 je dal snov za povest Josipa Jurčiča, Jurij Kozjak (Dolenjska, Bela krajina A-Ž: priročnik za popotnika in poslovnega človeka, 1995, 149).

- Cerkev sv. Andreja v Hrastovem Dolu

To je dobro ohranjena poznogotska cerkev, ki ima izredno zanimiv lesen poslikan strop, kakovostne stranske oltarje ter gotško plastiko sv. Andreja, ki je danes v Narodni galeriji (Mikuž, 1978, str. 418).

- Cerkev sv. Ane v Velikih Češnjicah

Cerkev ima zapleteno zgodovino. Na kraju je verjetno sprva stala romanska kapela, ki pa je zelo zgodaj dobila ladjo. Zvonik je bil prizidan kasneje, v 18. stoletju so cerkev barokizirali. Zanimivost predstavlja Skornusov oltar in stranski oltar, ter mašno posodje (Mikuž, 1978, str. 392).

- Cerkev sv. Ane v Višnji Gori

Verjetno so cerkev zidali v 15. stoletju skupaj z novim delom mesta na položnem pomolu nad Starim trgom, kjer je bilo prvotno naselje. Cerkev pa je prvič zapisana na začetku 16. stoletja. Pomembnost arhitekture se odraža v oblikah mrežastega oboka v prezbiteriju, pa tudi zunanja fasada sodi med lepše širšega območja. Kakovostno delo so kipi sv. Ane, stranska oltarja, Niernbergerjeva slika ter mašni plašč (Mikuž, 1978, str. 224-232).

- Cerkev sv. Duha na Polževem

Cerkev je poznogotska stavba z zvezdastim obokom, s figuralnimi sklepniki in konzolami v prezbiteriju ter slavočno odprtino v obliki tirlista. Nad gotiskim portalom je vzidan relief Križanje s konca 15. stoletja, oltarna baročna oprema pa je iz druge polovice 17. stoletja (Dolenjska, Bela krajina A – Ž: priročnik za popotnika in poslovnega človeka, 1995, 147).

- Cerkev sv. Janeza Krstnika v Bukovici

Cerkev je v osnovi gotška, temeljito pa so jo spremenili v 17. stoletju. Takrat so cerkev povišali, ji zgradili nov obok v ladji, ter dozidali zvonik. Kakovostni predmeti v cerkvi so mašni plašč, kadilnica in baročni kelih (Mikuž, 1978, str. 382).

- Cerkev sv. Jurija v Šentjurju

Cerkev je poznogotska, kar kažejo freska sv. Krištofa, krožen stranski vhod in okence v prezbiteriju, kasneje so jo barokizirali (Mikuž, 1978, str. 424).

- Cerkev sv. Jurija v Selah pri Višnji Gori

Cerkev je redka nedotaknjena poznogotska cerkev, ki so jo zgradili v 15. stoletju. Iz tega časa je v cerkvi tudi freska sv. Krištofa, domnevajo, da je pod barvo še več fresk. V cerkvi si je poleg freske vredno ogledati še kakovosten lesen poznogotski kip Matere božje, oltarje in drugo opravo (Mikuž, 1978, str. 265- 270).

- Cerkev sv. Lamberta na Pristavi nad Stično

Cerkev je v osnovi gotška stavba z zvezdastim obokom v prezbiteriju iz 15. stoletja. Na zunanji steni je vzidan rimski nagrobnik z napisom. V prvi polovici 18. stoletja je bila cerkev barokizirana. Včasih je blizu stal gradič Pristava (Dolenjska, Bela krajina A – Ž: priročnik za popotnika in poslovnega človeka, 1995, 121).

- Cerkev sv. Lenarta v Novi vasi

Podoba, ki jo kaže cerkev, sega v pozno gotiko, vendar je verjetno še precej starejša. Vredno delo je kamniti oltar sv. Lenarta. Ljudsko izročilo pripoveduje, da so se na stropu tu in tam izpod bele barve pokazale rože (Mikuž, 1978, str. 265).

- Cerkev sv. Magdalene v Metnaju

Tod je gotovo najprej stala romanska ali gotška kapela, potem so poleg prizidali cerkev. Del freske v kapeli priča o prisotnosti Janeza Ljubljanskega v 15. stoletju, ki je gotovo poslikal kapelo, mogoče pa tudi cerkveno ladjo. Kakovostno delo so oltar v kapeli, kelih, svetilka in mašni plašč (Mikuž, 1978, str. 349).

- Cerkev sv. Marjete v Malem Črnelu

Cerkev je v osnovi romanska stavba s fragmenti poslikave iz prve polovice 15. stoletja in prezbiterijem iz začetka 17. stoletja. V cerkvi so zanimive freske na južni steni, k nadaljnjem odkrivanju pa spodbujajo sledovi fresk (rastlinski dekor) ob oknu na severni steni. Izredno delo je tudi glavni oltar s sv. Marjeto, naredil ga je isti mojster kot glavni oltar na Gradišču (Mikuž, 1978, str. 328).

- Cerkev sv. Martina v Zgornji Dragi

Cerkev je iz 12. stoletja in je najstarejša ter edina ohranjena romanska podružnica v daljni okolici. V petdesetih letih 20. stoletja so cerkev restavrirali in jo po načinu gradnje povezali z arhitektom Mihaelom, ki je vodil gradnjo stiškega samostana. Romanski obok v ladji ji daje posebno mesto v tej tlorisni skupini na Slovenskem. Z restavriranjem se je njena notranjščina močno približala prvotnemu slogovnemu stanju (Mikuž, 1978, str. 250-254).

- Cerkev sv. Nikolaja (Miklavža) na Gradišču

Že samo ime govori o starosti kraja, cerkev pa je prvič omenjena leta 1250. V cerkvi je izredno kakovostna oprema, predvsem glavni oltar, oltar v kapeli in kelih iz 17. stoletja (Mikuž, 1978, str. 343).

- Cerkev sv. Ožbolta v Leskovcu

Cerkev je bila barokizirana verjetno v času, ko je dobila nov lesen strop v prvi polovici 17. stoletja. Ima kakovostno opremo, predvsem glavni oltar, posebnost pa je tudi lesen strop z abstraktnimi in geometričnimi vzorci, kjer so prikazani različni dogodki in motivi, križanje, IHS, sonce, luna, drevo spoznanja, Adam in Eva (Mikuž, 1978, str. 255-260).

- Cerkev sv. Petra na Dobu pri Šentvidu

Cerkev je temeljito prezidana, tako da je težko ugotoviti njeno pravo starost. Kakovostno delo je Wergantova podoba Marije dobrega sveta (Mikuž, 1978, str. 398).

- Cerkev sv. Petra v Kamnem vrhu pri Ambrusu

Cerkev leži na Stražnjem nad vasjo in je bila zgrajena v 15. stoletju v gotskem stilu. V ladji je lesen kasetiran strop, poslikan z motivi pasijonk iz druge polovice 17. stoletja, v prezbiteriju pa so restavrirane freske Janeza Ljubljanskega, ki se je celo upodobil v maski v listni trti na oboku. Cerkev ima tri oltarje, veliki zlati oltar sv. Petra iz leta 1660, južni sv. Lovrenca iz leta 1709 in severni s sliko sv. Apolonija iz leta 1710. Cerkev je pokrita s skodlami (Dolenjska, Bela krajina A – Ž: priročnik za popotnika in poslovnega človeka, 1995, 326-327).

- Cerkev sv. Pavla v Šentpavlu na Dolenjskem

Prvotno cerkev je zajela barokizacija v prvi polovici 17. stoletja. Kapelo so dogradili v 18. stoletju, zadnja velika prezidava pa seže v konec 18. stoletja. Cerkev ima vrsto kakovostnih spomenikov, podobi sv. Petra in Pavla iz 17. stoletja, stranski oltar in oltar v kapeli, ter zelo star mašni plašč (Mikuž, 1978, str.438-439).

- Cerkev sv. Tomaža v Spodnji Dragi

Cerkev je verjetno zelo stara, mogoče celo enako kot cerkev sv. Martina v Zgornji Dragi, vendar je baročno obdobje opravilo svoje. Kakovostno delo so Rainwaldova slika iz leta 1721, Potokarjeva slika iz 1804 in kelih (Mikuž, 1978, str. 332).

- Cerkev sv. Roka v Šentvidu pri Stični

Cerkev so na čast sv. Roku, zavetniku proti kugi, sezidali šentviški farani v prvih desetletjih 17. stoletja. Cerkev so močno prezidali v 19. stoletju, kakovostno delo v cerkvi pa je kelih (Mikuž, 1978, str. 370).

- Cerkev sv. Žalostne Matere božje v Dednem Dolu

Cerkev stoji v skriti dolini zahodno od vasi in je stala že konec 15. stoletja. Stavba je v temeljih poznogotska, v 17. stoletju je dobila oltarja in prižnico, v začetku 18. stoletja je bila prezidana, dokončno obliko sta ji dala 19. in 20. stoletje. Izredno delo so tri plastike na glavnem oltarju in Wergantova slika. V neposredni bližini cerkve stoji tudi kapela Božjega groba, v njej so deloma odkrite freske iz začetka 16. stoletja, ter še starejši gotski obok s kamnoseškim znamenjem (Mikuž, 1978, str. 233-243).

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

- Župnijska cerkev Brezmadežnega spočetja Device Marije v Zagradcu

Cerkev se prvič omenja v 17. stoletju, sedanja baročna stavba, pozidana na tlorisni zasnovi v obliki razpotegnjenega osmerokotnika pa je iz leta 1797. Zanimiva je predvsem zaradi marmornate prižnice iz konca 17. stoletja, ki so jo prenesli iz stiškega samostana (Dolenjska, Bela krajina A – Ž: priročnik za popotnika in poslovnega človeka, 1995, 325).

- Župnijska cerkev sv. Jožefa v Ivančni Gorici

Cerkev spada med najmlajše cerkve v Sloveniji, saj so jo zgradili leta 1992 po načrtih arhitekta V. Brezarja. Leži jugovzhodno od središča Ivančne Gorice na položnem griču med železnico in avtocesto Ljubljana-Bič. Položaj je dominanten, navezan na zgodovinsko rimsko pot. Ob predvidenem dolgoročnem razvoju naselja, ki okrog tega griča načrtuje gosto in pretežno stanovanjsko zazidavo, bo nova cerkev blizu interesnega središča naselja (Brezar, 1994, str. 159-160).

- Župnijska cerkev sv. Kozme in Damjana na Krki

Cerkev sv. Kozme in Damjana stoji na vrhu klanca na Krki in je znana božja pot oziroma romarska cerkev. Omenjena je že v 12. stoletju, natančneje leta 1135, današnjo baročno podobo pa je dobila leta 1757. Glavni oltar je iz sredine 18. stoletja, slika cerkvenih patronov na njem pa je delo znanega slikarja Matevža Langusa iz leta 1851 (Dolenjska, Bela krajina A – Ž: priročnik za popotnika in poslovnega človeka, 1995, 147).

- Župnijska cerkev sv. Tilna v Višnji Gori

Cerkev je bila prvič zapisana leta 1450, farna cerkev pa je verjetno postala v začetku 17. stoletja, ko je cerkev doživela barokizacijo. Cerkevno stavbo so bistveno prezidali in povečali do reprezentativnih mer, primernih za farno cerkev. Večina opreme v cerkvi je iz 18. stoletja (Mikuž, 1978, str. 214-224).

- Župnijska cerkev sv. Vida v Šentvidu pri Stični

Cerkev je prvič omenjena leta 1136, prava starost pa ni poznana. Ogledniki in menihi naj bi od tod vodili gradnjo Stiškega samostana. V osnovi gre za romansko stavbo, ki je ohranjena v južni in severni ladji, tudi obok je novejši, prej je imela stavba raven strop. Romanski kapitelj in monoliten steber sta bila prenesena iz Stične (Mikuž, 1978, str. 350-353).

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

NASELBINSKI SPOMENIKI

Naselbinski spomeniki so mestna ali vaška naselja ter deli naselij, ki so najznačilnejši in posebej pomembni dosežki v oblikovanju in urejanju prostora (Ur.l. RS 7/99, str. 556).

- Višnja Gora

Višnja Gora je staro mestece, ki mu je bil naziv mesto podeljeno leta 1478. Staro mestno jedro leži na podolgovatem griču pod razvalinami Starega gradu, novejše naselje pa leži nižje v dolini Višnjice na robu Dolenjskega podolja. Najdbe iz prehoda bronaste dobe v železno dobo dokazujejo, da so okolico Višnje Gore že zgodaj poseljevali Iliri in Kelti. Na območju današnjega mesta Višnje Gore je bilo v rimski dobi vojaško naselje Magnisna. Ko so pred nekaj desetletji v Višnji Gori gradili vodovod so odkrili rimske lončene vodovodne cevi. Prvotno naselbino Stari trg pisni viri omenjajo že leta 1269. Cesar Friderik III. je Višnjo Goro leta 1444 razglasil za trg. Trg so zaradi vse hujših turških vpadov morali premakniti na višji grič. Zgradili so obzidje in obrambne stolpe, kar je bil tudi pogoj za pridobitev mestnih pravic. 9. julija 1478 je Friderik III. tedanjemu trgu podelil mestne pravice zaradi strateško pomembne vloge pri obrambi pred turškimi vpadi. Od srednjeveške naselbine je delno ostalo ohranjeno mestno obzidje in stolp ter razvaline Starega gradu gospodov Višnjegorskih iz 11. stoletja. Leta 1496 so Višnjani ustanovili mestno šolo, ki je bila 9. v današnji Sloveniji. Višnja Gora je imela tudi svoje sodišče, ki se je nahajalo v dvorcu višnjegorskih grofov. Sodišče so kasneje premestili v Grosuplje.

ETNOLOŠKI SPOMENIKI

Etnološki spomeniki so območja, stavbe, skupine stavb, predmeti vsakdanje rabe in oblikovani izdelki, ki izpričujejo način življenja in dela Slovencev, pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti ter drugih ljudstev na območju Slovenije (Ur.l. RS 7/99, str. 556).

Občina Ivančna Gorica ima bogato etnološko stavbno dediščino, saj se na njenem prostoru nahaja preko 300 stavb, ki jih je spomeniškovarstvena služba razglasila za kulturno dediščino in so vpisane v register le-te (Štepec Dobrenik, 2004). Problem pa je predvsem v njenem varovanju, kajti spreminjajoči se način življenja ob pomanjkanju zazidljivih zemljišč jo hitro uničuje. Pomembno je, da se ohranijo vsaj pomembnejši objekti, na primer stari mlini in žage v dolini Krke, Stiškega potoka in Temenice, stare kovačnice, nekdanje furmanske gostilne, ter ostali gospodarski in stanovanjski objekti.

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

Z odlokom razglašeni spomeniki za spomenike lokalnega pomena

V Občini Ivančna Gorica so z odlokom za spomenike lokalnega pomena razglašeni:

- 1) Samostan Stična in samostanska cerkev (Uradni list SRS, št. 7/83) - lokalni pomen in (Uradni list RS, št. 81/99) - državni pomen;
- 2) Spomeniki delavskega gibanja in narodnoosvobodilne vojne

Spomenik na Velikem Korinju, posvečen padlim italijanskim in slovenskim partizanom,

Spomenik na Muljavi, posvečen muljavski bitki,

Spomenik v Radohovi vasi, posvečen prvim padlim talcem v ljubljanski pokrajini in drugim žrtvam narodnoosvobodilne vojne (Uradni list RS, št. 7/87);

- 3) Staro mestno jedro Višnje Gore s starim gradom in grajskim pobočjem (Uradni list RS, št. 5/91);
- 4) Arheološki teren in podružnična cerkev Marijinega vnebovzeta Muljava (Uradni list RS, št. 16/91);
- 5) Podružnična cerkev sv. Petra Kamni Vrh (Uradni list RS, št. 28/91);
- 6) Podružnična cerkev sv. Martina Zgornja Draga (Uradni list RS, št. 28/91);
- 7) Kompleks Jurčičeve domačije na Muljavi (Uradni list RS, št. 49/92);
- 8) Arheološki kompleks Stične (Uradni list RS, št. 7/94);
- 9) Podružnična cerkev sv. Jurija na Selih pri Višnji Gori (Uradni vestnik Občine Ivančna Gorica, št. 2/00);
- 10) Podružnična cerkev sv. Štefana Sušica (Uradni vestnik Občine Ivančna Gorica, št. 7/03);
- 11) Podružnična cerkev sv. Ožbolta v Leskovcu (Uradni list RS, št. 34/09);
- 12) Podružnična cerkev sv. Ane v Velikih Češnjicah (Uradni list RS, št. 34/09).

Samostan Stična in samostanska cerkev

Odlok o razglasitvi samostana Stična za kulturni in zgodovinski spomenik (Uradni list SRS, št. 7/1983, str. 484-486) – lokalnega pomena in (Uradni list RS, št. 81/99) – državnega pomena;

Samostan Stična je nastal okrog trideset let po začetku cistercijanskega reda, na zemljišču, ki so ga samostanu podarili gospodje Višnjegorski (bratje Ditrih, Henrik in Mainholm). Za njegovo dejansko in pravno ustanovitev pa je leta 1136 poskrbel oglejski patriarh Peregrin kot pristojni škof. Iz Burgundije, matične dežele cistercijanskega reda, so prišli v Stično prvi menihi skupaj s francoskim graditeljem Mihaelom. Več plemiških družin je samostan v naslednjih stoletjih bogato obdarilo. V samostanu je nastal tudi Stiški rokopis z bogatimi inicialkami in miniaturnim okrasjem, originali iz 12.

in 15. stoletja so shranjeni v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani ter v dunajski nacionalni knjižnici, kopije pa so na ogled v samostanskem t.i. Slovenskem verskem muzeju. Veliko škode so samostanu povzročili turški vpadi, zlasti v drugi polovici 15. stoletja. V 17. stoletju je samostan doživel velik razcvet, postal je središče kulturnega in gospodarskega življenja. Kot naročnik je zaposloval umetnike, ki so s svojimi deli bogatili dolenjske cerkve. V samostanu so bivali npr. skladatelj Jakob Petelin Gallus, dramatik Linhart, filozof Novak, prevajalec Recelj, pesnica Vida Taufer in drugi. Samostan je oktobra leta 1784 razpustil avstrijski cesar Jožef II., z obnovo leta 1898 pa se je v njem spet začelo redno redovno življenje. Med II. svetovno vojno leta 1946 je bila samostanu vzeta večina posesti, leta 1952 pa še polovica samostanske zgradbe. V zaseženem delu je bila potem skoraj 30 let gimnazija in potem tudi osnovna šola (Turistične in kulturne znamenitosti občine Grosuplje in njene okolice, 1973, str. 4-5 in Dolenjska, Bela krajina A – Ž: priročnik za popotnika in poslovnega človeka, 1995, 121-122). Samostan in samostanska cerkev spadata med kulturne spomenike državnega pomena (Štepec Dobernik, 2004). V samostanu sta urejena verski muzej in manjša trgovina.

Spomeniki delavskega gibanja, narodnoosvobodilne vojne in socialistične graditve

Odlok o razglasitvi spomenikov delavskega gibanja, narodnoosvobodilne vojne in socialistične graditve za zgodovinske spomenike (Uradni list SRS, št. 7/1987, str. 559-560) in sicer:

- Spomenik na Velikem Korinju, posvečen padlim italijanskim in slovenskim partizanom 4. bataljona 8. SNOUB Frana Levstika,
- Spomenik na Muljavi, posvečen muljavski bitki junija 1942. leta,
- Spomenik v Radohovi vasi, posvečen prvim padlim talcem 28. aprila 1942 in drugim žrtvam narodnoosvobodilne vojne.

Staro mestno jedro Višnja Gora s Starim gradom in grajskim pobočjem

Odlok o razglasitvi starega mestnega jedra Višnja Gora s Starim gradom in grajskim pobočjem za kulturni in zgodovinski spomenik (Uradni list RS, št. 5/1991, str. 176-182) in sicer:

A. Arhitekturni in umetnostni spomeniki:

1. Višnjegorski stari grad iz 11. stoletja, razvalina z osrednjim gotskim stolpom, ki stoji na dvignjenem pomolu in obvladuje dolino Višnjice ter stranski dolini Kožca in Pajžlerjevo;
2. Podružnična cerkev sv. Ane, barokizirana gotska cerkev z ohranjenim gotskim prezbiterijem, kvalitetno baročno fasado in kvalitetno notranjo opremo;
3. Mestni trg 1 in 3, enotno zasnovana baročna zgradba z delno ohranjeno sočasno poslikavo;
4. Sokolska 22, obrambni stolp kot edini ohranjeni element srednjeveškega fortifikacijskega sistema;

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

5. Litoželezen vodnjak z Valvasorjevo podobo na stebru, delo delavnice iz Dvora pri Žužemberku iz leta 1872;

B. Spomeniki oblikovane narave:

1. Simetrična zasaditev pred šolo s po dvema divjima kostanjema obstransko in lipo centralno, ki skupaj z vodnjakom poudarja glavno os prostora pred šolo;
2. Divji kostanj pri glavnem vhodu v cerkev sv. Ane in sadni drevesi, posajeni na obeh straneh zgornjega izteka stopnic pred stranskim vhodom v cerkev;
3. Dva kostanja, zasajena zaporedno ob dostopu k hiši Mestni trg št. 28; (Uradni list RS, št. 5/1991, str. 176-182);

Kraj je bil že davno obljuden. Na Starem gradu je stalo keltsko ali rimsko taborišče, mimo katerega je držala cesta Emona- Neviodunum (saj so v okolici našli ostanke rimskih grobov (Jurčičeva pot, str. 5). Predhodnik mesta Višnja Gora je Stari trg, ki je bil omenjen v 13. stoletju kot trg s sodiščem, svojim pečatom in različnimi sejmi. Nad Starim trgom se je razvilo naselje Višnja Gora, ki je mestne pravice pridobilo leta 1478. Tej letnici je sledilo dvestoletno obdobje, ko je bilo mesto pomembno prometno, upravno, prosvetno in vojaško središče, v industrijski dobi pa je Višnja Gora začela zaostajati v razvoju. Jedro srednjeveškega mesteca leži na naravnem pomolu, zasnova srednjeveške naselbine s široko tržno ulico, ki jo obdajajo sklenjeno pozidane hiše, je še danes v precejšnji meri ohranjena. Del razširjene ulice je tudi Mestni trg, sredi katerega stoji Valvasorjev vodnjak. Med ohranjene dele obzidja iz 15. stoletja sodi tudi edini ohranjen stolp t.i. Purfelturm (Enciklopedija Slovenije, 2000, str. 273). Nad mestom stojijo razvaline Starega gradu iz konca 11. stoletja, rezidence grofov Višnjegorskih, blizu starega mestnega jedra je ohranjen Turjaški grad iz 18. stoletja, pod vznožjem Peščenika pa so sledovi dvorca Turn, ki so ga požgali med drugo svetovno vojno. Simbol mesta je polž, mestni simbol naj bi postal že v srednjem veku, ko naj bi beneška plemkinja višnjegorskemu gospodu podarila veliko, z zlatom in dragulji okrašeno, polževo lupino, v zahvalo, ker je le-ta rešil življenje njenemu sinu v bitki (Turistične in kulturne znamenitosti občine Grosuplje in njene okolice, 1973, str. 12). Višnja Gora je znana tudi po Jurčičevi povesti Kozlovska sodba v Višnji Gori. V kraju je živel in umrl pisatelj Janez Cigler, ki je leta 1836 napisal prvo slovensko povest Sreča v nesreči.

Arheološki teren in podružnična cerkev Marijinega vnebovzetja na Muljavi

Odlok o razglasitvi arheološkega terena in podružnične cerkve Marijinega vnebovzetja na Muljavi za kulturni in zgodovinski spomenik (Uradni list RS, št. 16/1991, str. 617-619);

Cerkev predstavlja primer stavbne, slikarske in rezbarske umetnosti v Sloveniji z gotško arhitekturo iz prve polovice 15. stoletja (Dolenjska, Bela krajina A-Ž: priročnik za popotnika in poslovnega človeka, 1995, 148). Nekdaj je k tej cerkvi vodila znana romarska pot. Ko je leta 1456 ladjo in prezbiterij poslikal Janez Ljubljanski, je spadala med najkakovostnejše spomenike iz tega obdobja na Slovenskem. Cerkev so v drugi polovici 17. stoletja barokizirali, ladja je dobila obok, pri čemer pa so uničili veliko Janezovih fresk. Leta 1670 je cerkev dobila še zlati baročni oltar, ki ga je izrezljal ljubljanski rezbar Jernej Plumberger. Med pomembno opremo v cerkvi sodi tudi lesena gotska

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

plastika sedeče Marije z dekletom iz druge polovice 15. stoletja, bronasti zvon iz druge polovice 17. stoletja, ostanki orgelske omare s poslikanimi krilnimi vrati iz sredine 18. stoletja in križev pot, slikan na steklu iz prve polovice 19. stoletja (Mikuž, 1978, str. 431). V času turških vpadov v 15. stoletju je bila cerkev spremenjena v tabor, veliki turški napad leta 1475 pa je dal snov za povest Josipa Jurčiča, Jurij Kozjak (Dolenjska, Bela krajina A-Ž: priročnik za popotnika in poslovnega človeka, 1995, 149).

Podružnična cerkev sv. Petra na Kamnem vrhu

Odlok o razglasitvi podružnične cerkve sv. Petra na Kamnem vrhu za kulturni in zgodovinski spomenik (Uradni list RS, št. 28/1991, str. 1182-1183);

Cerkev sv. Petra na Kamnem vrhu je bila zgrajena v 15. stoletju v gotskem stilu. V ladji je lesen kasetiran strop, poslikan z motivi pasijonk iz druge polovice 17. stoletja, v prezbiteriju pa so restavrirane freske Janeza Ljubljanskega, ki se je celo upodobil v maski v listni trti na oboku. Cerkev ima tri oltarje, veliki zlati oltar sv. Petra iz leta 1660, južni oltar sv. Lovrenca iz leta 1709 in severni oltar s sliko sv. Apolonija iz leta 1710. Cerkev je pokrita s skodlami (Dolenjska, Bela krajina A – Ž: priročnik za popotnika in poslovnega človeka, 1995, 326-327).

Podružnična cerkev sv. Martina v Zgornji Dragi

Odlok o razglasitvi podružnične cerkve sv. Martina v Zg. Dragi za kulturni in zgodovinski spomenik (Uradni list RS, št. I/28/1991, str. 1179-1180);

Cerkev je iz 12. stoletja in je najstarejša ter edina ohranjena romanska podružnica v okolici. V petdesetih letih 20. stoletja so cerkev restavrirali in jo po načinu gradnje povezali z arhitektom Mihaelom, ki je vodil gradnjo stiškega samostana. Romanski obok v ladji ji daje posebno mesto v tej tlorisni skupini na Slovenskem. Z restavriranjem se je njena notranjščina močno približala prvotnemu slogovnemu stanju (Mikuž, 1978, str. 250-254).

Jurčičeva domačija

Odlok o razglasitvi kompleksa Jurčičeve domačije za kulturni in zgodovinski spomenik (Uradni list RS, št. 49/1992, str. 2867-2868);

Rojstno hišo prvega slovenskega romanopisca, pripovednika, časnikarja in politika Josipa Jurčiča na Muljavi je leta 1826 postavil Josipov ded. Hiša ima pet prostorov z izvirno notranjo opremo, vežo s črno kuhinjo, hišo, kamro, "štiblc" in klet. Leta 1966 je hišo prevzel v varstvo Etnografski muzej, ki je s sodelovanjem Turističnega društva Ivančna Gorica objekt dopolnil z dodatnimi gospodarskimi stavbami, s čebelnjakom s panjskimi končnicami, leseno kaščo, sušilnico za lanena stebila, vodnjakom, kozolcem toplarjem in Krjavljevo kočo. Tako da je Jurčičeva domačija preurejena v muzej (Turistične in kulturne znamenitosti občine Grosuplje in njene okolice, 1973, str.13). V času nenehnega spreminjanja dobiva muzej na prostem še posebno pomembnost, saj se nam vedno bolj odmika predstava o nekdanjem podeželskem življenju. Na Jurčičevi domačiji so vrata odprta od 1. marca do

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

15. novembra vse dni v tednu, razen ob ponedeljkih (Občina Grosuplje – Pravi kraj za delo in oddih, 1994, str. 8).

Za Jurčičevo rojstno hišo je naravni amfiteater, kjer domača gledališka skupina tradicionalno uprizarja Jurčičeva dela. Prva igra, ki so jo na oder postavili leta 1911, je bil Jurčičev Deseti brat, ki jo še danes, poleg Domna, uprizorijo največkrat. Domačini so z uprizarjanjem iger začeli trinajst let kasneje, in sicer leta 1924. Pokazalo se je, da so domačini navdušeni nad amaterskim igranjem v ljudskem gledališču, navdušenje pa so prenesli tudi na poznejše rodove (Zupančič, 2002, str. 176).

Arheološki kompleks Stična

Odlok o razglasitvi arheološkega kompleksa Stične za kulturni in zgodovinski spomenik (Uradni list RS, št. 7/1994, str. 429-458);

Na Viru pri Stični je arheološki kompleks na naravni ploščadi (850x300 m), imenovan Cvinger, kjer so ostanki največjega gradišča iz starejše železne dobe (800 do 400 p.n.š.) na Slovenskem. Prvotno naselje je bilo utrjeno z obzidjem, ki je ohranjeno še do višine 4 m. Velika verjetnost je, da je bil tu sedež kneza neznanega ilirskega ljudstva, ki je v tistem času naseljevalo vso Dolenjsko. Podobna naselja so bila še na Vačah, na Magdalenski gori pri Šmarju-Sap, v Novem mestu in drugje.

Južno in jugovzhodno od naselja je grobišče z okoli 125 rodovno družinskimi gomilami. Razmeroma pozno se je začelo raziskovati te gomile, prvega načrtnega raziskovanja se je lotila vojvodinja Maklenburška, ki je v letih 1905-1913 izpraznila sedem gomil. To izkopano gradivo je danes skoraj v celoti v ZDA. Po prvi svetovni vojni se je izkopavanja lotilo več domačih arheologov. V raziskanih gomilah so našli od 31 do 181 grobov, ki so bili razmeščeni v krogu v več nivojih znotraj suho grajenega kamnitega venca, ki je obdajal gomile. Grobovi so imeli z lesom obložene stene in le redki so bili pokriti s kamnito ploščo. V gomilah so poleg bojne opreme plemstva in vojščakov našli tudi zlati nakit mlade plemkinje, ki danes sodi med eksponate Narodnega muzeja v Ljubljani. Nakit je znan kot "Zlata princeska". Več gomil je še neraziskanih. Na območju so našli tudi sledove bivanja Keltov iz 1. st. p.n.št. (Turistične in kulturne znamenitosti občine Grosuplje in njene okolice, 1973, str. 6-7, Občina Grosuplje – Pravi kraj za delo in oddih, 1994, str. 2 in Dolenjska, Bela krajina A – Ž: priročnik za popotnika in poslovnega človeka, 1995, str. 123).

Cerkev sv. Jurija na Selih pri Višnji Gori

Odlok o razglasitvi podružnične cerkve sv. Jurija na Selih pri Višnji Gori za kulturni spomenik (Uradni Vestnik občine Ivančna Gorica, št. 2, 2000, str. 302-303);

Cerkev je redka nedotaknjena poznogotska cerkev, ki so jo zgradili v 15. stoletju. Takrat je v cerkvi nastala tudi freska sv. Krištofa, domnevajo pa, da je pod barvo še več fresk. V cerkvi si je poleg freske vredno ogledati še kakovosten lesen poznogotski kip Matere božje, oltarje in drugo opravo (Mikuž, 1978, str. 265- 270).

Občina Ivančna Gorica
Prijetno domače

Cerkev sv. Štefana na Sušic

Odlok o razglasitvi cerkve sv. Štefana na Sušici za kulturni spomenik lokalnega pomena (Uradni Vestnik občine Ivančna Gorica, št. 7/2003, str. 25);

Cerkev je prostorska dominanta, ki jo sestavljajo pravokotna obokana ladja, zvonik na severni strani ter tristrano zaključen prezbitenij z retardiranim gotiskim križnim obokom. Glavni oltar je iz 19. stoletja, stranska oltarja sta baročno delo 18. stoletja. Cerkev se v današnji podobi kaže kot baročna arhitektura konca 17. ali začetka 18. stoletja.

Podružnična cerkev sv. Ožbolta v Leskovcu

Odlok o razglasitvi cerkve sv. Ožbolta v Leskovcu za kulturni spomenik lokalnega pomena (Uradni list RS, št. 34/09);

Cerkev sv. Ožbolta stoji na južnem robu vasi. Cerkev sestavljena iz pravokotne ladje, enako širokega skoraj kvadratnega prezbitenija ter zvonika ob zahodni ladijski steni, je v zasnovi srednjeveška arhitektura z ohranjenimi srednjeveškimi stenski poslikavami ter zazidanimi srednjeveškimi odprtinami na ostenjih ladje. Cerkev je bila v baročni dobi preoblikovana ter dopolnjena z lesenim kasetiranim poslikanim stropom, datiranim z letnico 1633 ter glavnim oltarjem sv. Ožbolta datiranim z letnico 1681. Stranska oltarja sv. Antona Puščavnika in sv. Gertrude sta iz konca 18. oz. začetka 19. stoletja. Križev pot je ekspresivno delo druge polovice 18. stoletja.

Podružnična cerkev sv. Ane v Velikih Češnjicah

Odlok o razglasitvi cerkve sv. Ane v Velikih Češnjicah za kulturni spomenik lokalnega pomena (Uradni list RS, št. 34/09).

Cerkev, sestavljena iz pravokotne ladje, prezbitenija zaključenega s tremi stranicami oktogona ter zvonika ob zahodni ladijski steni, je v zasnovi srednjeveška, leta 1732, kot priča letnica na stranskem portalu, barokizirana arhitektura. Glavni oltar, ki je posvečen sv. Ani, je nastal pred sredo 18. stoletja. Izjemno kvaliteten severni stranski oltar sv. Uršule z antependijem iz srede 17. stoletja je delo mojstra Jurija Scornusa. Južni stranski oltar, ki je posvečen sv. Florijanu, je datiran z letnico 1777. Za oltarjem sv. Uršule je na slavočni steni freska iste svetnice iz okrog leta 1600. V zakristiji je lesen križ za procesije iz 17. stoletja.